

პოლიტიკა

აჭარის სტატუსი "მოდიდან" არ გადადის

"აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სტატუსის შესახებ" კონსტიტუციურ კანონპროექტს იურიდიულ საკითხთა კომიტეტი გუშინ რამდენიმე საათის განმავლობაში იხილავდნენ.

A3

პოლიტიკა

ქართულ-ოსური კონფლიქტის არსი და პრაზიდენტის დაპირება

"გაყინული" ქართულ-ოსური კონფლიქტის დარეგულირება, როგორც ჩანს, ქართულ პოლიტიკაში მნიშვნელობით პირველ პოზიციას იკავებს.

A3

სამართალი

მამალაძის ქონება დაყადაღებულია

ერაყში გამგზავრებამდე ბრიტანელი ინსტრუქტორების ხელმძღვანელობით ქართული "კომანდო" ინტენსიურად ემზადება.

იპოი ლოზოჯის ფოტო

ქართულ-ამერიკული პროგრამის ფარგლებში გაწვრთნილი "კომანდოს" მთელი ბატალიონი გაემგზავრება შემოდგომაზე ერაყში. შესაძლოა, ზაფხულში სამშვიდობოები მე-16 სამთომსროლელი ბატალიონიდანაც გაემგზავრონ (მე-16 ბატალიონს უკვე ერაყში ჰყავს ასეული, რომელსაც "კომანდო" ჩაენაცვლება). ჯერჯერობით, საუბრის დონეზე რჩება და გაურკვეველია ქართველი ჯარისკაცების ავღანეთში გამგზავრების საკითხი.

გუშინ კრწანისის სასწავლო ცენტრში სამშვიდობო ოპერაციების სწავლების კურსდამთავრებულთა საჩვენებელი წვრთნები გაიმართა. მასში "კომანდოს" და მე-16 ბატალიონების რამდენიმე ასეული მონაწილეობდა. გათამაშდა დესანტი-

რების, პატრულირების, ჩეკპოინტის ოპერაციები. საქართველოს შეიარაღებული ძალების გენშტაბის უფროსი გივი იუკურიძე საჩვენებელი სწავლებით კმაყოფილი დარჩა.

ბაზრძელება A2 ბავრძედა

კონსეფცია საქართველოს სახელმწიფოში აფხაზეთის განსაკუთრებული სტატუსის შესახებ

ძვირფასო თანამოქალაქენო! თქვენს სამსჯავროზე საჯარო განხილვისთვის წარმოდგენილია ქართულ საზოგადოებაში საკმაოდ გახმაურებული "საქართველოს სახელმწიფოში აფხაზეთის განსაკუთრებული სტატუსის შესახებ კონცეფციის" საბოლოო ტექსტი. ზაზგასმით გვსურს მივაპყროთ თქვენი ყურადღება ორ პრინციპულ გარემოებას. წარმოდგენილი კონ-

ცეფცია დაწერილია მხოლოდ ექსპერტთა ჯგუფის მიერ და არანაირად არ არის შეთანხმებული და არც დაკავშირებული საქართველოს მთავრობასთან და ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლებთან. კონცეფციის შედარებით ადრეული ტექსტი, როგორც აფხაზეთის კონფლიქტის მშვიდობიანი მოწესრიგების ერთ-ერთი ვარიანტი, რამოდენიმე ხნის წინათ გადაეცა საქართველოს

მთავრობას განსახილველად. წარმოდგენილი ტექსტი არის ერთადერთი ვარიანტი, რომელსაც ოფიციალურად, საჯაროდ აქვეყნებს ავტორთა ჯგუფი. დაინტერესებულ პირებსა და ორგანიზაციებს ვთხოვთ, განხილვისას იხელმძღვანელონ მხოლოდ ქვემოთ წარმოდგენილი ტექსტით. საქართველოს ხელისუფლების მიერ შესაბამისი სურვილისა და შენიშვნების გამოთქმის

შემთხვევაში, კონცეფციის ავტორთა ჯგუფი მზად არის, გააგრძელოს მუშაობა კონფლიქტის მოწესრიგებისათვის აუცილებელი და მნიშვნელოვანი საკითხების დახვეწისა და დოკუმენტში ასახვის მიზნით.

პატივისცემით, სამუშაო ჯგუფის სახელით პაატა ზეარეშვილი

იხილეთ A5-A8 ბავრძედა

განაცხადებული რუსეთი და ქაყოფილი საქართველო

აქა კვარტაძა სავს. კორ. სტაფაუფი

"ნატო-ს იენისის სამიტი ყველაზე შესაფერისი დრო და ადგილია იმისათვის, რომ ნატო-მ სერიოზულად განიხილოს საქართველოსა და აზერბაიჯანის მისწრაფება, შეუერთდნენ წრდილო ატლანტიკურ ალიანსს. ნატო-მ ნათლად განსაზღვრული სამოქმედო გეგმა უნდა შესთავაზოს ამ ორ ქვეყანას. პროგრამის მოთხოვნები ძალიან მაღალი უნდა იყოს, რათა უკვე ნატო-ს შემდგომი სამიტისთვის (2006 ან 2007 წელი) უკვე მოხერხდეს წევრობის სამოქმედო გეგმის დაწყება (MAP)," - ასეთ შეფასებას აკეთებდა რამდენიმე თვის წინ ერთ-ერთი ცნობილი ექსპერტი, "უოლ სტრიტ ჯორნალის" პოლიტიკური მიმომხილველი ვლადიმირ სოკორი. ექსპერტთა ვარაუდი, რომ ნატო-ს სტამბულის სამიტზე საქართველოს სასარგებლოდ გარკვეული პოლიტიკური განცხადებები გაკეთდებოდა, მთლიანად გამართლდა.

ბაზრძელება A4 ბავრძედა

ნატოს სამიტმა რუსი ექსპერტები გააღიჟიანა

რუსეთის მოდერნიზაციის ინსტიტუტის დირექტორი მიხეილ დელიაგინი მიიჩნევს, რომ ნატო-ს სამიტზე საქართველოს პრეზიდენტს მაღალი შეფასებები მისცეს.

რუსუდან ნიქარაძე სავს. კორ. მოსკოვი

- ნატოს სამიტმა სააკაშვილს გადამწყვეტი მოქმედებების ხელშეწყობაც აღუთქვა. საფიქრებელია, რომ სამხრეთ ოსეთში პირდაპირი შეჭრის საწაცლოდ, პრეზიდენტი სააკაშვილი ჯერ ოსებს ულტიმატუმს შესთავაზებს ცენტრალური ხელისუფლებისადმი მორჩილებაზე, წორმალური სამოქალაქო ხელისუფლების შექმნის მოთხოვნით, რომელსაც თბილისი გააკონტროლებს. - როგორ პოზიციას დაიკავებს რუსეთის პოლიტიკური ხელმძღვანელობა სამხრეთ ოსეთში საქართველოს გადამწყვეტი მოქმედებების დროს? - სააკაშვილის იმედები რუსეთის სახელმწიფო მმართველობის ხანგრძლივი პარალიჩითაა გამოწვეული, რაც კოზაკის დამანგრეველმა ადმინისტრაციულმა რეფორმამ გააღრმავა.

კოვოროს აგარაჟე მისულ საალსრულებო დეპარტამენტის თანამშრომლებს, ოჯახის წევრების ნაცვლად, წინააღმდეგობა ძალღმა გაუწია, რის გამოც დაყადაღების პროცესი დროებით გაჩიანურდა.

A3

უცხოეთი ეპროკომისიას ახალი პრაზიდენტი ჰყავს

პორტუგალიის პრემიერ-მინისტრმა ხოსე მანუელ დურაო ბაროსომ დაადსტურა, რომ იგი ეეროკომისიის პრეზიდენტი გახდება.

A4

აზიენდი		
	30/6	1/7
თბილისი	28 ☀	27 ☁
ქუთაისი	30 ☀	24 ☁
ბათუმი	29 ☁	19 ☁
სოხუმი	26 ☁	22 ☁
ფოთი	29 ☀	22 ☁
თელავი	27 ☀	25 ☁
ზუგდიდი	30 ☁	24 ☁
ბორი	26 ☀	22 ☁
ახმეტა	27 ☀	25 ☁
ქიათურა	29 ☀	24 ☁
ბაბრა	24 ☁	21 ☁
სამტრადია	31 ☀	24 ☁

უცხოური ვალუტის ოფიციალური კურსი ლართან მიხარათაბი

აშშ დოლარი	1.9200
ევრო	2.3303
გირვანქა სტერლ.	3.4952
რუბლი	0.0661

აქარის სტატუსი "მოდირან" არ გადადის

გიორგი ასანიშვილი

დღეს მუშაობას იწყებს საქართველოს პარლამენტის რიგგარეშე სესია. მისი მოწვევა, ძირითადად, "აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სტატუსის შესახებ" კონსტიტუციური კანონპროექტის მეორე მოსმენით მიღების საჭიროებამ განაპირობა. იურიდიულ საკითხთა კომიტეტში ამ დოკუმენტს გუშინ რამდენიმე საათის განმავლობაში იხილავდნენ.

ოუსტიციის მინისტრის, გიორგი პაპუაშვილის განმარტებით, პირველი მოსმენის შემდეგ, კანონპროექტში არსებითი ხასიათის ცვლილებები არ შესულა. სამაგიეროდ, როგორც ირკვევა, მუხლობრივი განხილვის წინ დეპუტატებს შენიშვნები მრავლად დაუგროვდათ.

წინო კალენდაძეს მიაჩნია, რომ დაუშვებელია ქვეყანაში ერთდროულად რამდენიმე კონსტიტუციის არსებობა. ამიტომ, იგი მოითხოვს, რომ აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის კონსტიტუციას ეწოდოს "ძირითადი კანონი", "სტატუტი" ან რაიმე სხვა სახელი.

კიდევ უფრო შორს მიდის პარლამენტარი თამაზ დიასამიძე. მისი წინადადებაა, რომ სახელი აჭარის უმაღლეს საბჭოს და მინისტრთა საბჭოსაც გადაერქვათ და ისინი, შესაბამისად, "წარმომადგენლობით საბჭოდ" და "აღმასრულებელ საბჭოდ" იწოდებოდნენ.

კოლეგების აზრს მთლიანად იზიარებს ნოდარ გრიგალაშვილი. **ამით აჭარას არაფერს ვართმევთ. და თუ**

ქართულ-ოსური კონფლიქტის არსი და პრაქოიდენტის დაპირება

ნინო გომაართალი

"გაყინული" ქართულ-ოსური კონფლიქტის დარეგულირება, როგორც ჩანს, ქართულ პოლიტიკაში მნიშვნელობით პირველ პოზიციას იკავებს. ძალზე თბიჩია პარალელები აჭარასთან, რაც პრობლემის არსს აუზრალიოებს. სამხრეთ ოსეთს ჰყავს თავისი დეფაქტო ხელისუფლება, რუსეთის მოქალაქე ოსი ეროვნების მოსახლეობის საკმაოდ დიდი ნაწილი და გააჩნია საზღვარი იმავე მსაზღვრელ რუსეთთან.

საქართველოს პრეზიდენტი კი დარწმუნებულია, რომ ახლო მიმავალში სამხრეთ ოსეთშიც იმგვარადვე განვითარდება მოვლენები, როგორც ეს აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში მოხდა და ხალხი თვითონ გააკეთებს გასაკეთებელს.

რაც შეეხება საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს, იგი მიიჩნევს, რომ ოსეთის დეფაქტო ხელისუფლება რეალობას ვერ აფასებს.

"საქართველოს ხელისუფლებას სურს, რაც შეიძლება სწრაფად და მშვიდობიანი გზით მოავგაროს ცხინვალის პრობლემა, რისთვისაც თანამედვერული ვეგმა გააჩნია. ის, რომ ცხინვალის მხრიდან ვითარების პროვოცირება, ხელოვნურად დაძაბვა და გასროლები ხდება, ჩემთვის გასაგებია, რადგანაც ცხინვალის დეფაქტო ხელისუფლებას არ სურს დიანახოს ის პოზიტივი, რაც პრობლემის დარეგულირების უკავშირდება," - აღნიშნავს ნინო ბურჯანაძე.

ამ "თანმიმდევრული გეგმის" განხორციელებისთვის წინააღდგომა ცხინვალმა რუსეთისკენ მიმავალი გზების გადაკეტვით ცცადა, მაგრამ, საპასუხოდ, საქართველოს ხელისუფლებმა გადაწყვეტილებით, საქართველო-რუსეთის ღარსის მონაპოვეთის დროებითი სავიზო-გამშვებ პუნქტზე,

იკორ ლონგინოვი, ფოტო

ვართმევთ, ამით ამ კუთხის მოსახლეობის გულებსაც გავახარებთ და კობა დავითაშვილისასაც", - ერთდროულად ორი კურდღლის დაჭერა სურს ბორჯომის მაჟორიტარ დეპუტატს.

კანონმდებელთა შენიშვნებს ოუსტიციის მინისტრი არ ეთანხმება. იგი მიზანშეწონილად მიიჩნევს, რომ ტერმინებთან დაკავშირებით სტატუს-კვო

იქნას შენარჩუნებული. გიორგი პაპუაშვილის თქმით, აშშ-ში თავისი კონსტიტუცია ცალკეულ შტატებსაც აქვთ, ხოლო გერმანიაში - უნიფერსიტეტებს. **"შთავრია, ამ ტერმინს რა სამართლებრივი დატვირთვა ექნება",** - აცხადებს პაპუაშვილი.

დეუტატი ვასილ მაღლაფერიძეც მომხრეა, რომ აჭარის სტატუსთან დაკავშირებული ტერმინოლოგია ამ ეტა-

პირისტებს, კონფლიქტოლოგებს თუ პოლიტიკოლოგებს. როგორც ჩვენთან საუბარში იურისტი დავით უსუფაშვილი აღნიშნავს, იგი არ ელოდება კონფლიქტის კვანძის უახლოეს მომავალში გახსნას, რადგან სამხრეთ ოსეთში ბევრი ისეთი ფაქტორი არსებობს, რაც დაფიქრებას მოითხოვს და არავითარ შემთხვევაში - სიჭაქრეს. **"შე სწორად მიმაჩნია პრეზიდენტის პოზიცია, რომ ის უახლოეს მომავალში არ გვებავს ამ პრობლემის მოგვარებას, თუმცა, ამასთანავე, ენერგიულ და პრინციპულ ნაბიჯებს დავმს ამ მიმართულებით,"** - აღნიშნავს უსუფაშვილი.

მასვე უჭირს სამხრეთ ოსეთისა და აჭარის პრობლემატიკის ერთმანეთთან დაკავშირება, თუნდაც იქიდან გამომდინარე, რომ აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მოსახლეობას სულ სხვა განწყობა ჰქონდა, რაც საბოლოოდ გადაწყვეტი აღმოჩნდა. რაც შეეხება სამხრეთ ოსეთს, აქ ოსი ეროვნების მოსახლეობის საკმაოდ დიდი ნაწილი ქართველებისა და ქართული სახელმწიფოსადმი მტრულად განწყობილია. **"ამასთანავე, ძალზე სერიოზული ფაქტორია ის, რომ რუსეთთან შესაბამისი პოზიციის დაკავშირება, იქნება ეს იაირის რეგიონში შეტანა თუ სხვა რამ,"** - აღნიშნავს იურისტი.

არანაკლებ მნიშვნელოვანია ქართულ-ოსური კონფლიქტის ზონაში განლაგებული რუსეთის სამხედრო ძალები, რომელთაც, მანდატის მიხედვით, ნებისმიერი კონფლიქტური სიტუაცია შეუძლიათ განიხილონ ჩარევის საფუძველზე.

ამასთანავე, უსუფაშვილის განცხადებით, ძალზე მნიშვნელოვანია კიდევ ერთი ფაქტორი - სამხრეთ ოსეთში ძალიან დიდი რაოდენობაა რუსეთის მოქალაქეებისა.

პზე უცვლელი დარჩეს. მინისტრსა და პარლამენტარებს შორის კამათმა კიდევ უფრო მწვავე ხასიათი მიიღო, როდესაც საუბარი აჭარის უმაღლეს საბჭოს გადაწყვეტილებების შეჩერების საკითხს (კანონპროექტის თავდაპირველ ვარიანტში "შეჩერების" ნაცვლად, გაუქმება" ფიგურირებდა) შეეხო. გიორგი პაპუაშვილის აზრით, პარლამენტს უნდა ჰქონდეს აჭარის უმაღლესი საბჭოს მიერ გამოცემული ნორმატიული აქტების შეჩერების უფლება, ოღონდ, აჭარის საკანონმდებლო ორგანოს ასეთი გადაწყვეტილების საკონსტიტუციო სასამართლოში გასაჩივრების უფლება შეუნარჩუნდეს.

იურიდიულ საკითხთა კომიტეტის წევრთა უმრავლესობის აზრით კი, პრეზიდენტსა და პარლამენტს უნდა შეეძლოთ, საკონსტიტუციო სასამართლოში შევიდნენ წარდგინებით აჭარის უმაღლესი საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გაუქმების თაობაზე და, ვიდრე საკონსტიტუციო სასამართლო საბოლოო ვერდიქტს გამოიტანს, აჭარის საკანონმდებლო ორგანოს მიერ მიღებული ნორმატიული აქტის მოქმედება შეჩერდეს.

ვინაიდან აღმასრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლების წარმომადგენლებმა ამ საკითხზე კონსენსუსს ვერ მიაღწიეს, იურიდიულ საკითხთა კომიტეტი მას რიგგარეშე სესიაზე აღტკერნატივის სახით წარადგენს.

სამაგიეროდ, კომიტეტის წევრებმა გუშინ თითქმის ერთსულოვნად (15 მომხრე, ერთი წინააღმდეგი) დაუჭირეს მხარი ევმალ გახოკიძის კანდიდატურას, რომელიც პრეზიდენტ სააკაშვილის მიერ უწენავს სასამართლოს წევრად არის წარდგენილი.

"სახელმწიფოებრივ-ტერიტორიული თვალსაზრისით, ეს ფაქტორი არაფერს ცვლის, თუმცა მნიშვნელოვანია ის, რომ რუსეთის სახელმწიფო ვალდებულია დაიცეს თავისი მოქალაქეები, ანუ გამოიყენოს ყველა სამხედრო თუ ეკონომიკური უფლებები, ამ არგუმენტს და მოტივს კი რუსეთი ხელიდან არავითარ შემთხვევაში არ გაუშვებს, მით უმეტეს, რომ ამერიკა ამის გამო მას არ შეედეგება," - ამბობს იგი.

თავისებური პოზიცია აქვს სამხრეთ კავკასიის რეგიონალური უსაფრთხოების ექსპერტს ალექსანდრე რუსეცკის, რომელიც მიიჩნევს, რომ ქართულ-ოსური კონფლიქტის მოგვარებისათვის უშთავრესია რეალური სტრატეგიის შემუშავება საქართველოს ხელისუფლების მიერ, რაც, ჯერჯერობით, არ იკვეთება. **"არ ჩანს რეალური ხედვა იმისა, თუ რა შედეგის მიღება გვსურს და, რაც მთავარია, ამას ვერ ხედავს სამხრეთ ოსეთის ადგილობრივი მოსახლეობა,"** - მიიჩნევს იგი.

პრობლემას ასევე სამხედრო თემა, ეს არის რეალუ ზონა და ელემენტარულ პატარა იცინდენტს, შესაძლოა, დამლუკველი შედეგი ჰქონდეს. **"საჭიროა სფეროების, რადგან სამხრეთ ოსეთის სერიოზული სამეზობლო გააჩნია. არის ჩრდილოეთ ოსეთი, ჩრდილოეთ კავკასია, და ყველა ეს ფაქტორი აუცილებლად უნდა იქნეს გათვალისწინებული,"** - აცხადებს ალექსანდრე რუსეცკი.

როგორც მოგვარდება საბოლოოდ ქართულ-ოსური კონფლიქტი, სწორად გათვლილ ნაბიჯებზეა დამოკიდებული. გასათვალისწინებელია საქართველო პრეზიდენტის დაპირებაც, რომ ძალე ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობა სრულად აღდგება. დაპირებები ექსპრეზენტტ ელუარდ შევარდნაძესთან და აჭარასთან დაკავშირებით პრეზიდენტმა უკვე შეასრულა.

მამალადის ქონება დაყადაღებულია

მამალადის კილასთან დილიდან ხალხმრავლობა იყო.

დაუსაბუთებელი ქონების ჩამორთმევის მესამე ეტაპი გრძელდება. გენპროკურატურის და სასამართლოს შემდეგ, დაუსაბუთებელი ქონების საქმეში ოუსტიციის სამინისტროს სააღსრულო დეპარტამენტი ჩაერთო. აღმასრულებელმა გუშინ, თბილისის საოლქო სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე, ქვემო ქართლის ყოფილი გუბერნატორის, ამჟამად ქრთამის გამოძალვის ბრალდებით ძებნილი ლევან მამალადის ქონება დააყადაღეს. ოუსტიციის სამინისტროს ცნობით, სააღსრულებო დეპარტამენტმა ყადაღა დაადო მამალადის კუთვნილ ავარაკს დაბა კოჯორში და მის მიწის ნაკვეთებს სოფელ ნავისსა და შინდისში.

კოჯორის ავარაკზე მისულ სააღსრულებო დეპარტამენტის თანამშრომლებს, ოჯახის წევრების ნაცვლად, წინააღმდეგობა ძაღლმა გაუწია, რის გამოც დაყადაღების პროცესი დროებით გაჩიანურდა. აღმასრულებლებმა მამალაძეების ერთგული მეგობრის იზოლირება მოახდინეს და საბოლოოდ ყველაფერის სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებით დასრულდა.

გენპროკურატურის სარჩელების საფუძველზე ყადაღა დაიდგა, ასევე, მის საცხოვრებელ სახლს თბილისში ატენის ქუჩაზე. როგორც უკვე ცნობილია, ოუსტიციის სამინისტროს სააღსრულო დეპარტამენტმა ყადაღა უკვე დაადო უშიშროების სამინისტროს ანტიტერორისტული ცენტ-

უფასო განათლება ქალებს

ადამიანის უფლებათა საინფორმაციო და სადოკუმენტაციო ცენტრი საბერძნეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს (Hellenic Aid) მხარდაჭერით ახორციელებს პროექტს ქალთა უფლებებზე აცხადებს 18-35 წლამდე ასაკის ქალებს მიღებას უფასო კომპიუტერულ და ინგლისური ენის შესწავლაზე კურსებზე. კურსები გათვალისწინებულია დროებით უმუშევარი შემდეგი კატეგორიის ქალებისათვის:

- მარტოხელა დედები
 - ღატოკილები და იძულებით გადაადგილებული ქალები
 - ტრეფიკინგის მსხვერმლნი
 - ვინიკური უმცირესობის მსხვერმლი
- პროგრამის ხანგრძლივობაა 5 თვე, რომლის განმავლობაშიც მოხდება საოფისი და სახლადტრო კომპიუტერული პროგრამებისა და ინგლისური ენის შესწავლა. გათვალისწინებულია იურიდიული და ფსიქოლოგიური კონსულტაციები, ასევე, ტრენინგები ადამიანის უფლებებისა და მენეჯმენტის სფეროში. შეჩრეულ კანიდატებს უნდა შეეძლიათ 5 თვის განმავლობაში დროის საკმაოდ დიდი ნაწილი დაუთმოონ კურსებს.

მსურველები დაგვიკავშირდნენ 1 ივლისს 17 საათამდე. საკონტაქტო ინფორმაცია: თბილისი, აღმაშენებლის 89/24, მე-12 სართული ("თბილქალაქპროექტის" შენობა, მეტრო "მარჯანიშვილის" უკან)

ტელ: 95-10-03; ელ-ფოსტა: hric@internet.ge; http://www.humanrights.ge

სააქციო საზოგადოებაის ხელმძღვანელოვის საშუაადღებოდ!

საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის საქართველოში ბიზნესის განვითარების პროექტი აცხადებს კონკურსს სააქციო საზოგადოებებისათვის, კორპორაციული მართვის დანერგვის პოლოტურ პროგრამაში მონაწილეობის მისაღებად.

კორპორაციული მართვა ესაა სისტემა, რომლის მეშვეობითაც კომპანიის მართვა და კონტროლი ხორციელდება. საქართველოში ბიზნესის განვითარების პროექტის კორპორაციული მართვის გაუმჯობესების კომპონენტი მიმართულია ქართული საწარმოების გაფინანსებასა და მათ მიერ დამატებითი ინვესტიციების მოზიდვის შესაძლებლობის შექმნაზე. პირველ ეტაპზე შეირჩევა 5 სააქციო საზოგადოება. შერჩეული სააქციო საზოგადოებები პოლოტურ პროგრამაში მონაწილეობის შემდეგ შეძლებენ.

კომპანიის სიცოცხლისუნარიანობის შეწარუნებას; გაზრდილი ქონების ღირებულების, გუდების, საზოგადოების აქციების ღირებულების ხარჯზე სარგებლობის მიღებას; დივიდენდების გაზრდას / გაცემას; გარეშე ფინანსირებაზე გასვლას (კაპიტალის ბაზრები); შრომითი რესურსების მოზიდვას (მმართველები და თანამშრომლები); სამუშაო ადგილების ზრდასა და ზოგადად ეკონომიკურ განვითარებაში მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანას.

მსურველი სააქციო საზოგადოება უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ კრიტერიუმებს:

- კომპანია უნდა იყოს რეგისტრირებული სააქციო საზოგადოებად;
- კომპანიაში სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობა არ უნდა აღემატებოდეს 25%-ს.

დამატებითი ინფორმაციისათვის, გთხოვთ დაუკავშირდეთ საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის საქართველოში ბიზნესის განვითარების პროექტს შემდეგ მისამართზე:

თბილისი, ი. ჭავჭავაძის 1 ჩიხი, 5ა. ტელ.: 91 26 89, 91 29 58, 91 30 96 ფაქსი: 91 34 80 პოლოტური პროგრამის პირველი ეტაპის დახურვის თარიღია ა.წ. 16 ივლისი.

უკვე ორი კვირაა, ნავთობის ფასი შეუჩერებლად ეცემა. ანალიტიკოსები ვარაუდობენ, რომ უახლოეს მომავალში ერთი ბარელი ნავთობის ფასი 30 დოლარამდე დაეცემა. ამის ერთ-ერთ მიზეზად კი ერაყისთვის ძალაუფლების ინიციატენტების გარეშე გადაცემა სახელდება.

ღიანა ჩაჩუა

ორშაბათს ერაყის სახელმწიფო ნავთობმომპოვებელი ორგანიზაციის ხელმძღვანელმა განაცხადა, რომ ქვეყნის ორი სამხრეთ პორტიდან "შავი ოქროს" ექსპორტი თითქმის ორ მილიონ ბარელს მიაღწევს დღე-ღამეში.

მიუხედავად იმისა, რომ ოამადე ერაყიდან ექსპორტირებული ნავთობის მოცულობა დღეში 2,2 მილიონ ბარელს

შეადგენდა, ქვეყნის ოკუპაციის შემდეგ ერაყმა ვერ შეძლო ამ დონისთვის მიეღწია, ამის უმთავრესი მიზეზი კი ნავთობის ინფრასტრუქტურის ობიექტებზე ბოიკოტების დიფერსიები გახდა.

მიმდინარე კვირას კი ნავთობის ფასმა საოცრად დიკილო და თავის ორთვიან მინიმუმს გაუტრლდა. პირველად ბოლო ხნის მანძილზე ბრეტის საბჭოს ნავთობმა ფსიქოლოგიური ბარიერი გადალახა და ბარელზე 34 დოლარის ნიშნულზე დაბალანსდა. ოპეკის კალა-

თის ნავთობმა კი ეს ჯერ კიდევ გასულ კვირას გააკეთა, გაუტრლდა რა ბარელზე 33,95 დოლარს.

ნავთობის ფასის დაცემაზე გავლენა მოახდინა, ასევე, ნორვეგიამი ნავთობის მოპოვების აღდგენამ, რაც იქ მიმდინარე სამოტესტო აქციებით იყო გამოწვეული.

პირველი ივლისიდან ძალაში შედის ოპეკის გადაწყვეტილება კარტელის ქვეყნებში ნავთობის მოპოვების დღემდე ორი მილიონი ბარელით გაზრდის შესახებ. ამასთან, ოპეკი პირველი ავგისტოდან ნავთობმოპოვების წილის დღემდე 500 ათასი ბარელით გაზრდას არ გამოირეცხვს.

ზღვიერ, რომლის ქვემოთაც ნავთობის ფასი არ შეიძლება დაეცეს, ანა-

ლიტიკოსების აზრით, არის ბარელზე 30 დოლარი. ერთ-ერთი რუსი ანალიტიკოსის აზრით კი, ბარელზე 30 დოლარი უკვე კრიტიკული მაჩვენებელია, რომელზეც ბაზარს ურჩევდნენ შეჩერდეს. იგი ნავთობზე ფასის დაცემის ერთ-ერთ ფაქტორად ერაყის მმართველობის ნაციონალური ხელმძღვანელობისთვის აღვცემას მიიჩნევს.

ნავთობის მომპოვებლებისთვის შედარებით კომპიმიტებით პროგნოზებს აკეთებს მოსოლეთი ბანკის დირექტორი ჰაიერი. მისი მისაზრებით, 2004 წლის ბოლოსათვის ნავთობი ბარელი, საშუალოდ, 32 დოლარი ეღირება. **"ამჟამად ნავთობმომპოვებელი ქვეყნებისთვის კონვენტუალა ძალიან კარგად ეწყობა,"** - განაცხადა მან.

- უმაღლესი სასწავლებლის დიპლომი ინჟინრის ან არქიტექტორი

ან ასოციაციასთან, რომელმაც პროექტის მომზადების ან განხორციელების პერიოდში, შესაძლოა, შეასრულოს საიჯარო სამუშაოები.

"თქვენი აფხაზეთი"

კონცაფსია საქართველოს სახელმწიფო აფხაზეთის განსაკუთრებული სტატუსის შესახებ

სამუშაო ჯგუფის შექმნისა და დოკუმენტის მომზადების მოტივაცია

აფხაზეთის კონფლიქტის სამხედრო დაპირისპირების ეტაპის დასრულებიდან 11 წლის შემდეგ ჯერ კიდევ ლიად რჩება უმნიშვნელოვანესი საკითხი: როგორ ხედავს საქართველოს ხელისუფლება ქვეყნის მომავალი მოწყობის მოდელს, რა შექანიზმებით იქნება უზრუნველყოფილი აფხაზეთის სუვერენიტეტი საქართველოს სახელმწიფოს შემადგენლობაში და, საერთოდ, არ ხარისხის სუვერენიტეტზე საუბარი.

აღნიშნულ საკითხებზე ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან დღემდე არ არის ჩამოყალიბებული ერთიანი პოზიცია. ფართოდ გავრცელებული მოსაზრების თანახმად (რომელიც 1995 წ. საქართველოს კონსტიტუციაშიც აისახა), ქვეყნის ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული მოწყობის მოდელის განსაზღვრას ხელს უშლის დაურეგულირებელი კონფლიქტები, მათ შორის, პირველ რიგში, სწორედ აფხაზეთის კონფლიქტი. ამგვარ მიდგომაში მიზეზ-შედეგობრივი კავშირის აღრევა - რეალურად, კონფლიქტები ვერ დარეგულირდება მანამ, სანამ ქვეყნის ხელისუფლებას არ ექნება მკაფიოდ ხედვა საქართველოს სახელმწიფოს მომავალი მოწყობისა.

ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან ერთიანი, პოლიტიკურად და სამართლებრივად შეერელებული პოზიციის არქონის ერთ-ერთ შედეგს წარმოადგენს ისიც, რომ დღემდე აფხაზეთის კონფლიქტის მოწესრიგებაში ძირითადი იმედები დამყარებულია გარეშე ძალებზე (გაერო, რუსეთი, აშშ, მეგობართა ჯგუფი). რა თქმა უნდა, ამ ძალებს უდიდესი გავლენა გააჩნიათ არსებულ ვითარებაზე, მაგრამ კონფლიქტის გადაწყვეტის გასაღები ქართული და აფხაზური მხარეების შეთანხმებაშია. ასეთი შეთანხმება კი ვერ შედგება მანამ, სანამ ცენტრალური ხელისუფლებას არ ჩამოყალიბდება, თუ რას სთავაზობს ის აფხაზეთის საზოგადოებას.

მეორე მხრივ, არსებული ვითარება პრობლემებს უქმნის ჩვენს მეგობარ სახელმწიფოებსაც. იმ პრობლემა, როდესაც არ არსებობს საქართველოს მთავრობის მკაფიო პოზიცია საქართველოს სახელმწიფოს შემადგენლობაში აფხაზეთის სტატუსისა და გარანტიების თაობაზე, სამაგიეროდ ხანდახან გაისმის მოწოდებები პრობლემის ძალისმიერი ზნით გადაწყვეტისაკენ, მეგობარ სახელმწიფოებს იბიექტურად უჭირთ აფხაზური მხარის დაინშენება საქართველოს შემადგენლობაში დაბრუნების მიზანშეწონილობაში. შესაბამისად, ერთადერთ გზად მათი მხრიდან ზნისის სხვადასხვა მექანიზმის გამოყენება რჩება, რისთვისაც დასავლეთი დღეს მზად არ არის და არც იქნება, სანამ არ დაინახავს საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან კონფლიქტის მოსაწესრიგებლად და ქვეყნის ასაშენებლად გადამდგმულ რეალურ, კონსტრუქციულ ნაბიჯებს.

შექმნილი ვითარება კი რუსეთის აძლეხს ხელს, რომელიც უკვე აშდენი ხანია ინარჩუნებს საშუალებას, ერთი მხრივ, გამოჩნდეს აფხაზეთის თვალში, როგორც ქართველთა მოსალოდნელი აგრესიისაგან მათი ერთადერთი დამცველი და, მეორე მხრივ, იმ საბაჰუთის დასავ-

ლეთის სახელმწიფოებს, რომ საქართველო მზად არ არის კონფლიქტის დემოკრატიული, ცივილური ფორმებით გადაწყვეტისათვის.

საქართველოს ცენტრალური ხელი-სუფლების მხრიდან კონსტრუქციული, დემოკრატიული წინადადებების პაექტის წარდგენა შეკეთრად გაუძნელებდა რუსეთის აშგვარი თამაშის გაგრძელებას და სამართლებრივ, პოლიტიკურ და მორალურ წიადაგს შეუქმნიდა დასავლეთის ქვეყნებს, რათა გააძლიერონ ზემოქმედება როგორც რუსულ, ასევე აფხაზურ მხარეზე.

რაც შეეხება უკანასკნელს, მისთვის არსებულ პრობლემაში აღტერნატივა არ არსებობს - საქართველოს იურისდიქციის აღდგენა აფხაზეთის მიერ აღიქმება როგორც უშუალო საფრთხე მათი ფიზიკური არსებობისათვის. ამდენად, მათთვის გაუგებარია, თუ რატომ უნდა თქვან უარი თუნდაც დე-იურე არშემდგარ და ნაკლულ დამოუკიდებლობაზე, საქართველოს შემადგენლობაში ზუნდოვანი მომავლის სასარგებლოდ. ამიტომაც, რომ აფხაზური საზოგადოება ესოდენ კონსოლიდირებული გვევლინება (გარეგნულად მაინც) საქართველოსაგან პოლიტიკური თვითიზოლირების თვალსაზრისით. იმ შემთხვევაში კი, თუ ქართველი მხარე შეძლებს შესთავაზოს აფხაზეთის მოსახლეობას მისი უფლებებისა და სუვერენიტეტის დაცვის რეალური გარანტიები საქართველოს ერთიანი სახელმწიფოს ფარგლებში, გაჩნდება რეალური იჩენა, თუ არ არის უკაცესი: არაღირებული დამოუკიდებლობა და გაურკვეველი მომავლის შიში, თუ საქართველოს შემადგენლობაში დაბრუნება, აქედან გამომდინარე ყველა პოზიტიური შედეგით. ცხადია, ამ მიზნის მისაღწევად არ არის საკმარისი მხოლოდ ზოგადი დამო-რებები, რომ საქართველოს სახელმწიფოში სრულად იქნება გათვალისწინებული აფხაზური ეთნოსის უფლებები და მას მიეცემა მსოფლიოში არსებულითაგან ყველაზე ფართო აქტონომია. საქართო კონკრეტული წინადადებები, მექანიზმები, გარანტიები. კონფლიქტის დარეგულირების ძირითადი პრინციპების თაობაზე საერთაშორისო თანამეგობრობის ზოგადი ხედვა წარმოდგენილია ე.წ. "ბოდენის დოკუმენტში".

მიუხედავად მისი მნიშვნელობისა, "ბოდენის დოკუმენტთან" პრინციპული ხასიათის პრეტენზიები აქვთ როგორც აფხაზურ, ასევე ქართულ მხარესაც. აფხაზურ მხარეს აშინებს საქართველოს სახელმწიფოში რინტეგრირება, ხოლო ქართულ მხარეს - აფხაზეთის სუვერენული სტატუსის დაფიქსირება. არის თუ არა აღნიშნული წინააღმდეგობა გადაუჭრელი? ვფიქრობთ, რომ - არა. "ბოდენის დოკუმენტის" ფუნქციონალური პრინციპების კონკრეტული, სამართლებრივად და პოლიტიკურად გამართული, დემოკრატიული მექანიზმებითა და გარანტიებით შეესების შემთხვევაში შესაძლებელი გახდება ორივე მხარისათვის მისაღები გადანეყვითლებების შემუშავება. ოღონდ, ეს უნდა გააკეთონ უშუალოდ ქართულმა და აფხაზურმა მხარეებმა, რადგან ვერც გაერო და ვერც საერთაშორისო თანამეგობრობა მათგან დამოუკიდებლად ვერ განსაზღვრავს, აფხაზეთის სუვერენიტეტის კონკრეტულად რა ხარისხი შეიძლება ერთდროულად შეუ-

საბამებოდეს ორივე მხარის ინტერესს.

ნათელია, რომ საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების ერთიანი პოზიციის ჩამოყალიბებას ძალზე უშლის ხელს თვით აფხაზეთის საკითხის სიმძაფრე. ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისა და დენილთა დაბრუნების საკითხების ნებისმიერი ფორმით წამოწევა იწვევს მთელი საზოგადოების ძლიერ ემოციურ გამოძახილს, რომ აღარაფერი ვთქვათ თვით იძულებით ადგილნაცვლი პირების რეაქციაზე. ამდენად, სხვადასხვა პოლიტიკური ჯგუფისათვის არსებობს იბიექტური "ცდუნება", გამოიყენონ კონფლიქტის დარეგულირების საკითხი საკუთარი პროპაგანდისტული ინტერესებისათვის, ამ გზით შეინარჩუნონ ადგილი პოლიტიკურ ასპარეზზე, მოიპოვონ პოპულარობა და მოსახლეობის მხარდაჭერა. შედეგად, საქართველოს ხელისუფლებაში შეინიშნება პოზიციათა სიჭრელე, დაწყებული კონფლიქტის მოგვარების ძალისმიერ მეთოდზე აქცენტითა და დასრულებული აფხაზეთის მმართ დანესებული ყველა სახის სანქციის მოხსნის მხარდაჭერით.

ამავე დროს, საზოგადოების დიდი ნაწილისთვის ნათელია, რომ ის, რაც იყო 1992 წლამდე, ევიარ აღდგება და საჭიროა ფირი იმაზე, თუ როგორი იქნება საქართველოს, როგორც ერთიანი სახელმწიფოს მომავალი. პარალელურა, მაგრამ დღეს საქართველო მზად არ არის ტერიტორიული მთლიანობის აღსადგენად. არ არსებობს აფხაზთა და ქართველთა თანაცხოვრების მოდელი, ორივე მხარის უფლებების დამცავი მექანიზმები. მსგავს ვითარებაში ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენამ და იძულებით ადგენილსაგან მოსახლების დაბრუნებამ შეიძლება უფრო მეტი პრობლემა წარმოქმნას, ვიდრე დღეს არსებობს დაერეგულირებული კონფლიქტის სახით.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, წარმოდგენილი დოკუმენტის ავტორთა ჯგუფი შევნიშნულად შეეცადა, გვერდ აეყვლი წინისმიერ პოლიტიკურ ძალასთან იდენტიფიცირებისათვის და შეექმნა აკადემიური ხასიათის დოკუმენტი, სადაც შეძლებისდაგვარად იბიექტურად იქნებოდა ასახული აფხაზეთის კონფლიქტის პოლიტიკური, კონსტიტუციური მეთოდებით დარეგულირების მათეული ხედვა. წარმოდგენილი კონცეფცია მთლიანად იზიარებს "ბოდენის დოკუმენტის" ზოგად სულისკვეთებას და წარმოადგენს ცდას, კონკრეტული მექანიზმებისა და გარანტიების შემთავაზებით შექმნას საფუძველი ქართულ და აფხაზურ მხარეებს შორის ნაციფიერი მოლაპარაკებების წარმოებისა და ურთიერთმისაღები გადანეყვითლებების მისაღწევად.

დოკუმენტი მომზადებულია ქართულ ექსპერტთა ჯგუფის მიერ, რომლის შემადგენლობაში არიან: კონსტანტინე კუბლაშვილი, არჩილ გეგეშიძე, ივლიანე ხაინდრავა და პაატა ზაქარეიშვილი. მის მომზადებაში არგუმენტირებული შენიშვნებით მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანეს დავით ბაქრაძემ, თინათინ ხიდაშელმა და დავით დარჩიაშვილმა, აგრეთვე საქეყვნოდ ცნობილმა და აღიარებულმა მეცნიერებმა: პროფესორმა თომას უფლიანიერმა (ფრანკფურტი, გერმანია) და პროფესორმა ალექსანდრე ბლაცკნაგელმა (შუმბერგის უნივერსიტეტი, გუ-

რლინი, გერმანია). ცალკე აღნიშვნას იმსახურებს ბრიტანული არასამთავრობო ორგანიზაცია "The Conciliation Resources"-ის (შერიგების რესურსები) წვლილი, რომლის დახმარებამაც მნიშვნელოვანწილად განაპირობა სამუშაო ჯგუფის რეგულარული შეკრება და დოკუმენტის შექმნა.

ძირითადი დოკუმენტი შედგება ხუთი ნაწილისა და ორი დანართისაგან.

დოკუმენტის პირველი ნაწილი შეიცავს ქართულ-აფხაზური პოლიტიკურ-სამართლებრივი ურთიერთობების მოკლე მიმოხილვას. კერძოდ, გაანალიზებულია ქართულ-აფხაზური ურთიერთობები რუსეთის იმპერიის დამლისა და საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის პერიოდში (1917-1921), შემდგომ - უკვე საბჭოთა კავშირის ხანაში და ბოლოს, საბჭოთა კავშირის დამლის შემდგომ პირობებში, როდესაც კონფლიქტი კრიტიკულ სტადიაში შევიდა.

მეორე ნაწილი ეძღვნება ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის სამხედრო დაპირისპირების ფაზის შემდგომ მიმდინარე პრიცესებს, კერძოდ, 1994-2003 წლების სამშვიდობო მოლაპარაკებების ანალიზს; განხილულია აღნიშნულ პერიოდში წამოყენებული პოლიტიკური და დიპლომატიური ინიციატეები.

დოკუმენტის მესამე ნაწილში იდენტიფიცირებულია კონფლიქტთან დაკავშირებული ყველა დანტერესებული მხარე, აგრეთვე მოცემულია მათი ინტერესების პარტიკულარზაციისა და ანალიზის მომზადება. სუბიექტების სახით წარმოდგენილია როგორც ქართული და დეფაქტო აფხაზური ხელისუფლებებისა და საზოგადოების ცალკეული სეგმენტები, ასევე საერთაშორისო ორგანიზაციები და შესაბამისი სახელმწიფოები.

მეთხვე ნაწილი მოიცავს დოკუმენტის მომზადების მომენტისათვის (2003 წ. დეკემბერი) აფხაზეთში არსებული ვითარების აღწერას; გაანალიზებულია პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სამხედრო, სოციალურ, ინფრასტრუქტურისა და რელიგიის სფეროებში შექმნილი ვითარება.

თქვენს წინაშე წარმოდგენილია დოკუმენტის ყველაზე მნიშვნელოვანი კომპონენტი, მისი ბოლი - მეხუთე ნაწილი. მასში ჩამოყალიბებულია საქართველოს სახელმწიფოში აფხაზეთის განსაკუთრებული სტატუსის ორიგინალური კონცეფცია. არსებულ პოლიტიკურ რეალობეზე, აგრეთვე სათანადო საერთაშორისო გამოცდილებაზე დაყრდნობით, რეკომანდირებას და ევდერალიზმის პრინციპების შერწყმის საფუძველზე შემთავაზებულია საქართველოს ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის სპეციფიკური მოდელი, რომელიც შესაძლებლობას იძლევა, ანგარიში გაენიოს აფხაზეთის ისტორიულად და სამართლებრივად ჩამოყალიბებულ გამოჩრეულობას, საქართველოს სხვა რეგიონების კულტურული, პოლიტიკური, ისტორიული და გეოგრაფიული თავისებურებების ფონზე. დოკუმენტში დეტალურად არის განხილული საქართველოს სახელმწიფოში აფხაზეთის განსაკუთრებული პოლიტიკურ-სამართლებრივი სტატუსი, ამ სტატუსიდან გამომდინარე ყველა უფლება და ვალდებულება, განსაზღვრულია აფხაზეთის განსაკუთრებული უფლებამოსილებათა კონკრეტული ზუსტა,

შემთავაზებულია დამატებითი გარანტიები, რომლებმაც უნდა უზრუნველყოფილი აფხაზი ხალხის დაცვისა და განვითარების პირობები, მათ შორის - პოლიტიკურ, სამხედრო, ფინანსურ, დემოგრაფიულ და სხვა სფეროებში.

ამავე ნაწილში მოყვანილია კონფლიქტის მოწესრიგებასთან დაკავშირებული დოკუმენტების პროექტების ძირითადი დებულებები. კერძოდ, "შეთანხმება კონფლიქტის მოწესრიგების შესახებ" და "ფედერალური შეთანხმება აფხაზეთის განსაკუთრებული სტატუსის შესახებ", აგრეთვე აღწერილია ამ შეთანხმებათა ამოქმედების პროცედურა.

დანართების სახით დოკუმენტს თან ერთვის საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკისა და აფხაზეთის სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკას შორის სამოკავშირეო ხელშეკრულების ტექსტი (1921 წ.), აგრეთვე სტატისტიკური მონაცემები 1897-1989 წლებში აფხაზეთის მოსახლეობის ეთნიკური შემადგენლობის შესახებ.

საქართველოს ხელისუფლების მიერ შესაბამისი სურვილისა და შენიშვნების გამოთქმის შემთხვევაში, კონცეფციის ავტორთა ჯგუფი მზად არის, გაავრძელოს მუშაობა კონფლიქტის მოწესრიგებასათვის აუცილებელ სხვადასხვა მნიშვნელოვან საკითხების დახვეწისა და დოკუმენტში ასახვის მიზნით.

V თავი

მოსაზრებები საქართველოს სახელმწიფოში აფხაზეთის განსაკუთრებული სტატუსის შესახებ

I. შესავალი

საქართველოს 1995 წლის კონსტიტუციით საფუძველი ჩაუყარა ახალ ქართულ სახელმწიფოს, განსაზღვრა მისი პოლიტიკური წყობილების ფორმა, აღიარა ადამიანის ძირითადი უფლებები და თავისუფლებები, დაადგინა ქვეყნის უმაღლესი სახელმწიფო ორგანოების უფლებამოსილებები, სტრუქტურა და საქმიანობის წესი, აგრეთვე საკანონმდებლო, აღმასრულებელ და სასამართლო ხელისუფლებათა ურთიერთობის ფორმა და პრიცედურები. მე-20 საუკუნის 90-იანი წლების დასაწყისის სისხლისმღერელი სამოქალაქო ომის, შეიარაღებული კონფლიქტებისა და მთელ ქვეყანაში გამეფებული ქაოსის მიუხედავად, ქვეყნისათვის ურთულეს გარდამავალ პერიოდში საქართველომ შეძლო ახალი კონსტიტუციის მიღება, რომელმაც ახალგაზრდა, დემოკრატიისა და სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპებზე დაფუძნებულ სახელმწიფოს სტაბილურობა შემატა. მაგრამ კონსტიტუციის მიღების დროს არ მოხერხდა საქართველოს ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი წყობილების განსაზღვრა. ამ უმნიშვნელოვანესი საკითხის დაგვიტოვებულ საფუძველზე აფხაზეთის პრობლემის, ისე ქვეყნის მომავალი ტერიტორიული ორგანიზაციის უმნიშვნელოვანეს სახელმწიფოებრივ საკითხში.

უმთავრესი მიზეზი იმ პერიოდში ქვეყანაში არსებული ზემოთ აღნიშნული ვითარება (მოუგვარებელი კონფლიქტები, სამოქალაქო ომი, მწვავე კრიმინალური მდგომარეობა) და კონსტიტუციის მიღების უკიდურესი აუცილებლობა იყო. გარდა ამისა, პარლამენტში წარმოდგენილი რამდენიმე პოლიტიკური პარტია მიზანშეწონილად მიიჩნევდა აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის წარმომადგენლების მონაწილეობის გარეშე ქვეყნის ტერიტორიული მოწყობის შესახებ საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებას. დღეს ექსპერტთა უმრავლესობა თვლის, რომ საკითხის ამგვარი გადანეყვება ოპტიმალური გამოსავალი იყო შექმნილი სიტუაციიდან, რადგან ამით, ერთი მხრივ, შენარჩუნდა სტატუს-კეო, ხოლო მეორე მხრივ შეიქმნა ახალი ქართული სახელმწიფო და დაიწყო კონსტიტუციით განსაზღვრული სახელმწიფო-სამართლებრივი რეგულირების პროცესი. მიუხედავად ამისა, დღეს ასევე ყველა ხედავს, რომ საქართველოს კონსტიტუციით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში.

სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცესის დაწყება, აფხაზეთთან მიმართებით სამომავლოდ გადადებული ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი მოწყობის საკითხის გადაწყვეტა ძალიან გაიზარდა დროში, შეიძლება დაგვიანდა კიდევ, რამაც ბოლო ხანს მთელი რიგი სირთულეები წარმოიქმნა ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. სწორედ ამიტომ, აუცილებელია აღნიშნული პროცეს

გავრად მადი, ვიდრა ერთი კონცერტი

B2

აჭარის ყოფილი ლიდარის სანდიმანტალური შეხვედრა გავრთან ოპარის ერთ-ერთ სოლისტთან

B3

მაოთხიდან მაოთხადში

პოეტი და ფედერეი ნახევარფინალში შეხვდებიან ერთმანეთს.

B5

სასამართლო ხელისუფლებაში ვარ მოხარხდა ოაზისის შექმნა

არ შეიძლება, ერთი სისტემა განვითარდეს და მეორე ჭაობში იმყოფებოდეს

თამარ ხორბალაძე

ორი დღეა, პალიკო კუბლაშვილი იუსტიციის საბჭოს ახალი მდივანია. იურისტი, რომელმაც თავისი პირველი სამუშაო გამოცდილება სწორედ იუსტიციის საბჭოში, მიხეილ სააკაშვილის სახელთან დაკავშირებული პირველი რეფორმის განხორციელების პროცესში უშუალო მონაწილეობისას მიიღო. შემდეგ მისი კარიერა ისევ და ისევ სტრუქტურული რეფორმების ავტორ სტრუქტურებში - შემოსავლების სამინისტროში, ანტიკორუფციულ საბჭოში, უკანასკნელ პერიოდში კი - უშიშროების საბჭოში ანტიკორუფციული დეპარტამენტის ხელმძღვანელის რანგში გაგრძელდა. დღეს პალიკო კუბლაშვილი თავის "ძველ" სამსახურს ახალი რეფორმების ჩასატარებლად უბრუნდება. დღევანდელ საქართველოს პარლამენტი მესამე მომენით განიხილავს საკანონმდებლო ცვლილებებს, რომლებიც იუსტიციის საბჭოს ფუნქციებს ძალიან სერიოზულად ზრდის:

- იუსტიციის დღევანდელი საბჭო თავისი ფუნქციებით, თავისი დატვირთვით რადენაღ განსვავდება იმ საბჭოსაგან, რომელშიც სასამართლო რეფორმის პირველ ეტაპზე დაწყებული მუშაობა? - შეიძლება ითქვას, საბჭო ჯერ კიდევ ფორმირების პროცესშია. ანუ, დღეს პარლამენტმა უნდა მიიღოს ცვლილებები, რომელთა ძალაში შესვლის შემდეგ იუსტიციის საბჭო სრულიად ახალ დატვირთვას მიიღებს.

როცა, თავის დროზე, იუსტიციის საბჭო იქმნებოდა, იყო საუბარი, რომ იგი ყველა იმ ფუნქციით უნდა არსებულყო, რომელიც ასეთ საბჭოებს ევროპულ ქვეყნებში გააჩნია. ანუ, მას უნდა ჰქონოდა ადმინისტრირებასთან, მატერიალურ-ტექნიკურ უზრუნველყოფასთან, საკადრო საკითხთან დაკავშირებული ყველა ფუნქცია. მაგრამ მაშინ, თქვენ გასსოვთ, ყველა გადაწყვეტილება მიიღებოდა პოლიტიკური კომპრომისების, ძალთა თანაფარდობის დაცვის პრინციპებით და საბჭო გამონაკლისად ვერ ჩამოყალიბდა: იუსტიციის საბჭოს შექმნის დროს კომპრომისი დაშვებული იქნა - კადრების შერჩევასთან და გამოცდებთან დაკავშირებული ფუნქციები გადაეცა იუსტიციის საბჭოს, დანარჩენი ფუნქციები კი სასამართლო ხელისუფლების სხვადასხვა რგოლში გადანაწილდა. ანუ ჩვენ, საბოლოო ჯამში, ისეთივე ნახევარფაბრიკატი მივიღეთ, როგორიც იმპაინდელ სახელისუფლებო სტრუქტურაში ხშირად გვხვდებოდა. თუმცა, აქვე მინდა აღვნიშნო, რომ თავის დროზე, იუსტიციის საბჭოს საქმიანობა უდავოდ პროგრესული იყო, მოსამართლეთა შერჩევის პროცედურების დახვეწა ძალიან დიდი, წინგადადგმული ნაბიჯი იყო, მაგრამ ამას თანმიმდევრული ცვლილებები, თანმიმდევრული რეფორმები არ მოჰყვა, შესაბამისად, პროცესიც შეჩერდა.

- შემოთავაზებულ ცვლილებებს რაც შეეხება - როგორც ამბობენ, ამ ცვლილებებით იუსტიციის საბჭოს ფუნქციები განსაკუთრებით იზრდება და მას არა მხოლოდ სასამართლოებზე, არამედ პროკურატურაზეც ენიჭება ზედამხედველობის ფუნქცია. - დავაკონკრეტებ, თუ რისი მიღება გვინდა ამ ცვლილებებით. ამ ცვლილებებით გვსურს, პრეზიდენტის სათაბრთო ორგანოში ერთად მოეწყოს თავი ისეთ ფუნქციებს, როგორიც არის დისციპლინარული სამართალწარმოების ფუნქციები, კადრების შერჩევის ფუნქციები და მატერიალურ-ტექნიკური და ფინანსური უზრუნველყოფის ფუნქციები და ამასთან დაკავშირებული სოციალური ფუნქციები.

მარტივად რომ ვთქვათ, პრეზიდენტი არის სასამართლო ხელისუფლების დამოუკიდებლობის გარანტი. ამიტომ, პრეზიდენტთან არსებულმა სათაბრთო ორგანომ უნდა იზრუნოს, რომ მოსამართლეთა ხელფასები იყოს მაღალი, მათი სამუშაო პირობები იყოს ნორმალური, სასამართლოების შენობები არ ინგროდეს, მოსამართლეების დამოუკიდებლობის რეალური გარანტიები არსებობდეს.

არ შეიძლება, ზემდგომი მოსამართლე იყოს ჭალათი ქვემდგომისთვის პასუხისმგებლობის საკითხს ყველანაირად იქვემდებარებდეს.

კორუფციული სამართლდარღვევის გამოვლენა არის ძალიან რთული, მით უმეტეს, მაშინ, როცა საქმე კვალიფიციურ მოსამართლეებთან გვაქვს, რომელთაც შეუძლიათ, არა მხოლოდ გარიგებაში შევიდნენ, არამედ არასათანადო გადანყვებილება დასაბუთონ.

კონკრეტულ პროცესებში ჩარევას არავის ვერჩევდი. არ შეიძლება, მოსამართლის გადანყვებილება ყოველთვის ყველასთვის მოსაწონი იყოს.

ეს, ამიტომ ყველა ეს საკითხი, მათ შორის - კადრების შერჩევა, იუსტიციის საბჭოს პრეროგატივა იქნება. ამას გარდა, იუსტიციის საბჭოს მოსამართლის მიმართ დისციპლინარული დევნის აღძვრის უფლება მიენიჭება, რაც იუსტიციის საბჭოსთვის თვისობრივად ახალი ფუნქციაა.

- დღემდე ეს ფუნქცია ვის გააჩნდა? - აქამდე ეს ფუნქცია უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს ჰქონდა. პრაქტიკამ გვაჩვენა, რომ ეს გაუმართლებელი იყო. ეს უფლება წლების განმავლობაში არ იყო გამოყენებული მოსამართლეების მიმართ. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ცვლილება დისციპლინარულ სამართალწარმოებაში, რომელიც საბჭოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების მიმართაც აძლევს დისციპლინარული დევნის აღძვრის უფლებას. უზენაესი სასამართლო დღემდე, საერთო სასამართლოების სისტემიდან, პრაქტიკულად, ამოვარდნილია - სხვა საკითხებს თავი რომ დაეანებოთ, როდესაც კანონის დარღვევაზე დისციპლინარული დევნის აღძვრის უფლება უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს აქვს, რეალურად, უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების პასუხისმგებლობა ამ რეალიდან მთლიანად ვარდება.

რატომ არ შეიძლება ამ ფუნქციის დატოვება სასამართლოსთვის?

სასამართლო ხელისუფლება არ არის ვერტიკალური ხელისუფლება, სადაც ზემდგომი არის ერთპიროვნული მმართველი, რომელიც უნდა აწინილებდეს ფინანსებს, საყვდურს უცხადებდეს ქვემდგომ მოსამართლეებს. ეს არის პორიზონტალური სისტემა, სადაც ყველა მოსამართლე თანაბარი დამოუკიდებლობით სარგებლობს. მათ მიმართ ყველა სახის დისციპლინარული ღონისძიებების

- იუსტიციის საბჭო არის პრეზიდენტის სათაბრთო ორგანო. რეალურად, სასამართლო ხელისუფლება დამოუკიდებელი უნდა იყოს და, მათ შორის, დამოუკიდებელი უნდა იყოს პრეზიდენტის შემოქმედებისაგან. ასეთი უფლებების იუსტიციის საბჭოს ხელში აღმოჩენა სასამართლო სისტემის დამოუკიდებლობას ხომ არ შეზღუდავს? - ვერ დამისახლება ქვეყანას,

ოაზისის შექმნა. არ შეიძლება ერთი სისტემა განვითარდეს და მეორე ჭაობში იმყოფებოდეს. თუ გვინდა, რომ სასამართლო პროცესი მაქსიმალურად გამჭვირვალე და ობიექტური იყოს, მხოლოდ მოსამართლე კი არ უნდა იყოს პროფესიონალი, არამედ ბრალდება უნდა იყოს წარმოდგენილი პროფესიონალურად, კვალიფიციური პროკურორის მიერ. და არ უნდა იყოს მუდმივად ბრალდებები,

არამედ აბარატი თანამშრომლები, არამედ აბარატი თანამშრომლები. როცა იგი საბჭოში მოინიჭეს, არაუადრეს აბარატი თანამშრომლები, არამედ აბარატი თანამშრომლები.

ამიტომ, ამ დროს ძალიან მნიშვნელოვანია თავად საზოგადოების აქტიურობა, რაც დღეს ამკარად არასაკმარისია. კონკრეტულ მაგალითის მოგიყვანთ: ცხელი ხაზით იუსტიციის საბჭოში შემოვიდა ერთ-ერთი ადვოკატის განცხადება, რომელიც მიუთითებდა, რომ თბილისის ერთ-ერთ სასამართლოში მას ფულს სძალავდნენ არა მხოლოდ მოსამართლეები, არამედ აბარატი თანამშრომლები. როცა იგი საბჭოში მოინიჭეს, არაუადრეს აბარატი თანამშრომლები, არამედ აბარატი თანამშრომლები.

რაც შეეხება პროკურატურის რეფორმირებას. იყო საუბარი, რომ მომზადდეს საკვალიფიკაციო გამოცდები და ამას იუსტიციის საბჭომ უზემძღვანელოს, თუმცა გადანყვებილება მიღებული არ არის. იყო საუბარი იმაზეც, რომ გენერალური პროკურორი საბჭოში დამატებით ნევრად შემოსულიყო. მაგრამ, აქ მე დავფიქრებოდი იმაზე, რომ საბჭოს შიგნით ბალანსი არ დიარდეს. ანუ საუბარი იმაზე, რომ იუსტიციის სამი წევრი საკანონმდებლო ორგანოს წარმომადგენელია, სამი - აღმასრულებელი ხელი-სუფლების და სამი - სასამართლო დეპარტამენტის საკითხში ძალიან დიდი ადგილი ენიჭება ფინანსურ დამოუკიდებლობას და მისთვის სათანადო ანაზღაურების მიცემას. თუმცა, ამას არ მოჰყვა რეფორმები საბოლოო სექტორში, იგივე პროკურატურის, მინაგან საქმეთა სექტორში. შესაბამისად, ვერ მოხერხდა მოსამართლეთათვის საჭირო თანხების მოპოვება, ვერ მოხერხდა ამ სფეროში

სადაც სასამართლო ყველასგან და ყველაფრისგან დამოუკიდებელი იქნება. უფრო მეტიც, ევროპაში არის ქვეყნები, სადაც მართლმსაჯულების ადმინისტრირების საკითხები იუსტიციის სამინისტროს ექვემდებარება. სასამართლო არ უნდა იყოს დამოკიდებული ხელისუფლების სხვა მტოზე. პრეზიდენტი ქვეყნის მეთაურია. პრეზიდენტი, თავის მხრივ, სასამართლოს დამოუკიდებლობის გარანტიცაა და ზემოთ მოყვანილ ფუნქციების მიზმა პრეზიდენტის სათაბრთო ორგანოზე შესაძლოა, პირაქით, სწორედ სასამართლო სისტემის ინტერესების გატარებისა და მისი დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფის გარანტი გახდეს.

- მოსამართლეთა ინტერესების გატარებაში მათი ხელფასების გაზრდას გულისხმობთ? - არა მხოლოდ, თუმცა ეს ძალიან მნიშვნელოვანი საკითხია. თავდაპირველად, როცა რეფორმა ტარდებოდა, იყო საუბარი ძალიან მაღალ ხელფასებზე და იყო საუბარი იმაზე, რომ მოსამართლის დამოუკიდებლობის საკითხში ძალიან დიდი ადგილი ენიჭება ფინანსურ დამოუკიდებლობას და მისთვის სათანადო ანაზღაურების მიცემას. თუმცა, ამას არ მოჰყვა რეფორმები საბოლოო სექტორში, იგივე პროკურატურის, მინაგან საქმეთა სექტორში. შესაბამისად, ვერ მოხერხდა მოსამართლეთათვის საჭირო თანხების მოპოვება, ვერ მოხერხდა ამ სფეროში

სასამართლო ხელისუფლება არ არის ვერტიკალური ხელისუფლება. სადაც ზემდგომი არის ერთპიროვნული მმართველი, რომელიც უნდა აწინილებდეს ფინანსებს, საყვდურს უცხადებდეს ქვემდგომ მოსამართლეებს. ეს არის პორიზონტალური სისტემა, სადაც ყველა მოსამართლე თანაბარი დამოუკიდებლობით სარგებლობს.

- სად გადის ხელფასის ის ზღვარი, სადაც კორუფციის დონე შედარებით მცირდება?

- დღეს კონკრეტული ციფრის დასახელება გამიჭირდება, ამას სპეციალისტებთან ერთად დავთვლით. ერთის თქმა კი შეიძლება - დღევანდელი 500 ლარი ნამდვილად არასაკმარისია.

გარდა ამისა, უახლოეს დღეებში იუსტიციის საბჭო ახალი წევრებით უნდა დაკომპლექტდეს და, დაახლოებით, ორი კვირის ვადაში ეს განხორციელდება.

უნდა ჩატარდეს ადვოკატურის გამოცდებიც და უახლოეს პერიოდში, თბილისში და რაიონებში სასამართლო სისტემის სტრუქტურული რეორგანიზაციის გეგმა უნდა დასრულდეს. ეს გეგმა სასამართლოების გამსხვილებას გულისხმობს, თუმცა დეტალებზე დღეს, საბჭოს შეკრებამდე, და შესაბამისი შეთანხმების მიღებამდე ვერ ვისაუბრებ.

- ბოლო წლების განმავლობაში თქვენი მოღვაწეობა კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლასთან იყო დაკავშირებული. თქვენი აზრით, არის თუ არა სასამართლო სისტემაში კორუფცია და რას აპირებთ მის აღმოსაფხვრელად? დღემდე რაღაც არ მასსოს ფაქტები, რომ ბოლო წლების განმავლობაში, და თუნდაც ახალი ხელისუფლების პირობებშიც, მოსამართლეები კორუფციის გამო დაესაჯი.

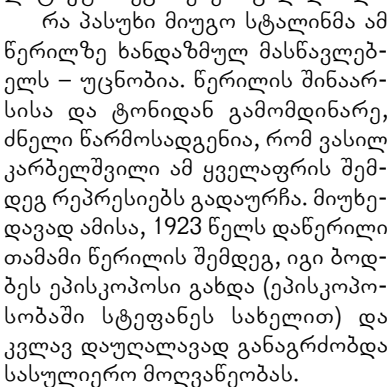
- სტატისტიკას მოვიშველებ - უკანასკნელი წლების განმავლობაში, 100-მდე მოსამართლის მიმართ იყო გამოყენებული დისციპლინარული ღონისძიებები, აქედან 16 გათავისუფლება თანამდებობიდან. ამას გარკვეული გამგებადობა სჭირდება, თუმცა საშუაარსია ის ფაქტი, რომ კორუფციის ფაქტთან დაკავშირებით არავინ დასჯილია.

მიზეზი არის ის, რომ კორუფცია მასში ჩაბმული პირებისთვის ორმხრივ საინტერესოა. ანუ კორუფციული მოსამართლეებთან გვაქვს, რომელთაც შეუძლიათ არა მხოლოდ გარიგებაში შევიდნენ, არამედ არასათანადო გადაწყვეტილება დასაბუთონ.

ამიტომ, ამ დროს ძალიან მნიშვნელოვანია თავად საზოგადოების აქტიურობა, რაც დღეს ამკარად არასაკმარისია. კონკრეტულ მაგალითის მოგიყვანთ: ცხელი ხაზით იუსტიციის საბჭოში შემოვიდა ერთ-ერთი ადვოკატის განცხადება, რომელიც მიუთითებდა, რომ თბილისის ერთ-ერთ სასამართლოში მას ფულს სძალავდნენ არა მხოლოდ მოსამართლეები, არამედ აბარატი თანამშრომლები. როცა იგი საბჭოში მოინიჭეს, არაუადრეს აბარატი თანამშრომლები, არამედ აბარატი თანამშრომლები.

რაც შეეხება პროკურატურის რეფორმირებას. იყო საუბარი, რომ მომზადდეს საკვალიფიკაციო გამოცდები და ამას იუსტიციის საბჭომ უზემძღვანელოს, თუმცა გადანყვებილება მიღებული არ არის. იყო საუბარი იმაზეც, რომ გენერალური პროკურორი საბჭოში დამატებით ნევრად შემოსულიყო. მაგრამ, აქ მე დავფიქრებოდი იმაზე, რომ საბჭოს შიგნით ბალანსი არ დიარდეს. ანუ საუბარი იმაზე, რომ იუსტიციის სამი წევრი საკანონმდებლო ორგანოს წარმომადგენელია, სამი - აღმასრულებელი ხელი-სუფლების და სამი - სასამართლო დეპარტამენტის საკითხში ძალიან დიდი ადგილი ენიჭება ფინანსურ დამოუკიდებლობას და მისთვის სათანადო ანაზღაურების მიცემას. თუმცა, ამას არ მოჰყვა რეფორმები საბოლოო სექტორში, იგივე პროკურატურის, მინაგან საქმეთა სექტორში. შესაბამისად, ვერ მოხერხდა მოსამართლეთათვის საჭირო თანხების მოპოვება, ვერ მოხერხდა ამ სფეროში

სადაც სასამართლო ყველასგან და ყველაფრისგან დამოუკიდებელი იქნება. უფრო მეტიც, ევროპაში არის ქვეყნები, სადაც მართლმსაჯულების ადმინისტრირების საკითხები იუსტიციის სამინისტროს ექვემდებარება. სასამართლო არ უნდა იყოს დამოკიდებული ხელისუფლების სხვა მტოზე. პრეზიდენტი ქვეყნის მეთაურია. პრეზიდენტი, თავის მხრივ, სასამართლოს დამოუკიდებლობის გარანტიცაა და ზემოთ მოყვანილ ფუნქციების მიზმა პრეზიდენტის სათაბრთო ორგანოზე შესაძლოა, პირაქით, სწორედ სასამართლო სისტემის ინტერესების გატარებისა და მისი დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფის გარანტი გახდეს.

ლავა ბუღაძის სკატი

კინო ვიდეოთაზაზად გადაიქცა

ემირ კუსტურიცა ბულგაკოვის შესახებ

ბოსნიელი რეჟისორი მუსულმანური სახელით და სერბიული გვარით, ავტორი ფილმებისა: "შოშათა ჟამი", "არიზონა - ოცნება", "თეთრი კატა, შავი კატა" – ეს ემირ კუსტურიცაა და მის შემოქმედებს ყველა იცნობს. მაყურებლის გასაკვირად, კუსტურიცას ახალ ფილმს – "ცხოვრება არაჩვეულებრივია" კანის ფესტივალზე არავითარი ჯილდო არ მიუღია. თუმცა, როგორც ჩანს, რეჟისორს ეს ამბავი დიდად არ განუცდია და თავის მუსიკალურ ჯგუფთან ერთად გასტროლებზე გაემგზავრა. შუალედში მოსკოვში XXVI საერთაშორისო კინოფესტივალზეც "შეიარა" და იქიდან პრიზით ხელდამშვენებულიც წამოვიდა – "მსოფლიო კინემატოგრაფში შეტანილი წვლილისათვის". ეს ინტერვიუც ცნობილ რეჟისორთან რუსულ პრესაში გამოქვეყნდა.

- თქვენს ფილმში სერგების მიმართ სიმპათია იგრძნობა. თქვენ სერგებისკენ ხართ?

- თქვენ მიგანჩიათ, რომ თუ მთავარი გმირი სერბი კარგი ადამიანია, ამის მიღმა რეჟისორის რაღაც გარკვეული იდეოლოგიური ჩანაფიქრი იმალება? ასეთ პოზიციას არაფერი აქვს საერთო ხელოვნებასთან. მე ჩემს გმირებს არ ვყოფ დადებით და უარყოფით პერსონაჟებად, როგორც, მაგალითად, კოვბოურ ფილმებში. საავტორო კინოში ყველაფერი გაცილებიით უფრო რეალურია. ჩემს ფილმს რეალური მოვლენები უდევს საფუძვლად. სარაევოს მახლობლად ერთი სერბი ცხოვრობდა, რომლის ვაჟიც ომის დროს დაიკარგა ბოსნიამ. მან მუსულმანი ქალი აიყვანა მიქვლად; იმედი ჰქონდა, რომ ერთ მშვენიერ დღეს შვილს იპოვოდა და მიქვალს საკუთარ ვაჟში გაცვლიდა. დრამატული კოლოზიაა, შექსპირის კალამს რომ შეჰყვრის, ისეთი.

- 90-იანი წლების დასაწყისში თქვენ უფრო მკვეთრ პოლიტიკურ განცხადებებს აკეთებდით...

- რადიკალურად განწყობილი არასოდეს ვყოფილარ, ყოველთვის ვაფურობდი ლოგიკას. პრინციპში ოუგოსლავია ერთადერთი ქვეყანა იყო მსოფლიოში, რომელიც ცივი ომის დროს კარგად ცხოვრობდა, რომელსაც შექმნილი სიტუაციიდან გვარანია სარგებელიც ჰქონდა. მაგრამ, როცა ყველაფერი შეიცვალა, ქვეყანა დაინგრა. დაინგრა, რადგან აღარ არსებობდა ის პირობა, რაც მას შიგნიდან ამთლიანებდა, მის კონსოლიდაციას უწყობდა ხელს. ოუგოსლავია არასოდეს ყოფილა "ზახლის საყურობლი", როგორც ამას ზოგიერთი პოლიტიკოსი ამტკიცებს. მაგრამ ერთიანი, მრავალეროვანი სახელმწიფოს შექმნა აქ არ მოხერხდა. რაც შეეხება ჩემს იდეოლოგიურ სიგიჟეს, რაზეც ხშირად ლაპარაკობენ, ეს სხვა არაფერია, თუ არა ლეგენდა, რომლითაც ჩემი სახელია მოცული.

- თქვენს ფილმები ცხოვრებაში იგვეჩვენება. როგორ ფიქრობთ, რა არის ამის მიზეზი, ის, რომ თქვენ სამყაროს დაუპირის-

ნასტას ნიკოლარა ფილმში

პირდით თუ ის, რომ მიიღეთ სამყარო ისეთი, როგორიც არის?

- სამწუხაროდ, თანამედროვე კინოსუერთების უმეტესობა ისეა გადაღებული, თითქოს კოსტიუმს კერავენო: მთელი ტექნოლოგია გააზრებულია, არაფერი ზედმეტი არ არის. ერთი მკვეთრად გამოხატული ტენდენცია შეინიშნება - დადებითი ემოციებისა და კეთილშობილური გრძნობების ჩვენება სირცხვილია. ბუნებრივი სიკეთე იცვლება ცნებით "საკულტო", რაც ნიშნავს ცივს, განმდგარს, გულგრილს. ხელოვნებას ასეთი მოთხოვნა ნაუყვევს – მან ნეიტრალური გრძნობები უნდა გამოიწვიოს, სულს არ უნდა შეეხოს, არც ერთ შემთხვევაში. ეს ძალიან ცუდია. კინო თანდათან ვიდეოთამაზად გადაიქცა, გართობად.

მე კი მგონია, რომ ხელოვნებასა და კულტურას თერაპიული ზემოქმედების ძალა აქვს. ვცდილობ, ისეთი ფილმები გადავიღო, რომლებიც შეძლებენ ადამიანებს იმედი დაუბრუნონ და ხელი შეუწეონ სასიცოცხლო ენერგეტიკის აღდგენას. ახლა მე ასეთ ექსპერიმენტს ვატარებ. ბელგრადის სულთი ავა-დმოფოთა კლინიკაში პაციენტებს სამკურნალო მიზნით ჩემს ფილმებს უჩვენებენ. იმედი მაქვს, მალე ამ ფილმების დადებითი შედეგი გამოჩნდება.

- ხომ არ გეჩვენებათ ზოგჯერ, რომ სამყარო თქვენ გარშემო ირეალურია?

- მართლაცდა, ბოლო წლებში საზღვარი გამოვრინდი სამყაროსა და რეალურ სამყაროს შორის შეუძნევლად ქრება. ამას პროგრესი უწყობს ხელს. ახლა კომპიუტერუ-

ლი ტექნოლოგიების დახმარებით ნებისმიერი მონტაჟის გაკეთება შეიძლება, შეიძლება გადაიღო რეალური ადამიანები ისეთ გარემოცვაში, რომელშიც ისინი არასოდეს ყოფილან. ასეთ ტექნოლოგიებს იყენებს ტელევიზია; ტელევიზია ქმნის იმ წარმოსახვით სამყაროს, რომელიც მხოლოდ ნაწილობრივ არის კავშირში რეალობასთან. ასე გვინერგავენ ტვიზმი საჭირო იდეას. ეს კი უკვე ცნობიერებით მანიპულირებაა.

- არ გაღელვებთ ის ფაქტი, რომ პოლიტიკურ არაკორექტულობაში გდევნებარას?

- ამით ძალიან ვამაყობ. იყო პოლიტიკორექტული - ეს იგივეა, იყო იდიოტი. პერსპექტივა - გუყურო სამყაროს ორი ან სამი მსოფლიო ტელეკომპანიის თვალით სრულიად არ შეესაბამება ჩემს ინტელექტუალურ ცნობისწადილს. და ჩემ მიერ ნაკითხულ წიგნთა რიცხვიც მაძლევს საშუალებას, რომ ასეთი რაღაცებისგან შორს დავიჭირო თავი.

- დასავლეთშიც ისე კარგად მიიღეს თქვენი ფილმები, როგორც რუსეთში?

- იქ აღიარება, რა თქმა უნდა, მაქვს. მაგრამ, ეს აღიარება არაა ისეთი მასშტაბის, როგორიც აქ. რუსი მაყურებელი ჩემ მიერ ეკრანთან გაშვებულ თითოეულ სიგნალს ითვლის, დასავლელ მაყურებელს კი დრო სჭირდება იმისათვის, რომ ჩაუღრმავდეს ფილმის სტილისტიკას და გაიგოს ჩემი ოუმორი. მაგრამ, დასავლეთი ერთ მთლიანობად არ უნდა აღვივათ. მაგალითად, ესპანეთში ჩემს ფილმს - "შავი კატა, თეთრი კატა"

დღემდე ყოველი ფეხის ნაბიჯზე ატრიალებენ.

- მოსკოვში ყოფნისას თქვენ გადაწყვეტით მოგანახლებინათ ის ადგილები, რომლებიც ბულგაკოვის სახელთანაა დაკავშირებული. ხომ არ გქონიათ ბულგაკოვის ყველაზე ცნობილი რომანის - "ოსტატი და მარგარიტა" ეკრანიზაციის სურვილი? ან, იქნებ, თავს იკავებთ ცრურწმენის გამო, ისევე როგორც სხვა რეჟისორებს, რომლებიც ამ საქმეს შეეჭიდნენ, მაგრამ რაღაც ეშმაკეულმა ხელი შეუშალა?

- ამაზე ხშირად ვფიქრობ. და, როგორც მსახიობი, უარს არ ვიტყვდი კატა ბეჰემოტის თამაშზე. ერთხელ ერთმა პროდიუსერმა მაცდური წინადადება შემომთავაზა: შენ "ოსტატი და მარგარიტა" გადაიღე და არა აქვს მნიშვნელობა, რა დაჯდება ეს გადაღებებიო. მან მხოლოდ ერთი პირობა წამიყენა - ფილმი ინგლისურენოვანი უნდა ყოფილიყო. ვინაიდან ამ პროექტით მოხიბლული არ დავრჩენილაო, იძულებული გახდი უარი მეთქვა; ვერ წარმომიდგენია, როგორ უნდა შეეუხამო ინგლისური ენის მელოდიაკა მოსტოვლუციიური მოსკოვის დეკორაციებს და ბულგაკოვის გმირებს. მაგრამ, დიდი იმედი მაქვს, რომ ოდესმე ამ იდეას დაეუბრუნდები. ჩემი აზრით, "ოსტატი და მარგარიტა" ერთ-ერთი საუკეთესო ნაწარმოებია, რაც კი ოდესმე დაუწერიათ. ბორხესის პროზა რომ არ ყოფილიყო, მაშინ ვიტყვიდ, რომ ეს საუკეთესო თანამედროვე რომანია. გენიალური კომპოზიცია აქვს, ეკრანზე კარგი გადმოსატანი იქნება.

„თეთრი ოფიცრების“ მხატვარი

თაონა ჭაფარიძე

“9 აპრილი ზუსტად ერთი თვის მომხდარი იყო, როცა მე, მერაბ აბრამიშვილი, მიმა იაშვილი და ლადო ტატიშვილი ვარშავაში გაემგზავრეთ. იქ გამოვინა გექონდა. იმ პერიოდში ვარშავაც მიტინგებს მოეცვა. იქაურ განმათავისუფლებელ მოძრაობას მახსოვს ორგანიზაცია "სოლიდარნოსტი" ედგა სათავეში. საბჭოთა იმპერიისაგან პოლონეთიც, ისევე როგორც მთელი აღმოსავლეთ ევროპა, თავის დაღწევას ლამობდა. იქაც ირბოდა მიტინგები და მახსოვს, რომ ისეთივე სიტუაციაში აღმოვჩნდით, როგორშიც ერთი თვის წინ თბილისში ვიყავით.” – იხსენებს დღეს უკვე პოსტსაბჭოთა ეპოქის ვარშავიდან ახლად დაბრუნებული მხატვარი **ლევან ჭოლოშვილი** და მიაჩნია, რომ დღევანდელი ვარშავა ძლიერ განსხვავდება 15 წლის წინანდელი ვარშავისაგან, თუმცაც იმით, რომ დღეს იქ უკვე დამოუკიდებელი საქართველოს წარმომადგენლობა არსებობს.

სწორედ ვარშავაში საქართველოს წარმომადგენლის, **ბატონ შოთა ასათიანისა** და მისი მეუღლის **ეკა დვალისხილის პატიონაჲთ** ივნისის დასაწყისში ქართული კულტურის დღეები გაიმართა. ვარშავის ცენტრში, მაზოვეცკის სახელობის კულტურის სახლი უამრავი სტუმრით - უცხოელი დიპლომატებით, ქართველი ემიგრანტთა ახალი თუ ძველი თაობითა და, უბრალოდ, ქართული ხელოვნებით დაინტერესებული ადამიანებით აივსო. კულტურის სახლის სამი სართულის საგამოფენო სივრცე

ლევან ჭოლოშვილი (მარცხნივ) გამოფენის გახსნაზე მასპინძელთან და საქართველოს ოფიციარებთან წარმომადგენლებთან ერთად

საქართველოს კულტურის ძეგლთა ამსახველ ფოტოგამოფენას, ფოტო-ხელოვან გაი ჩხატარაძელის ფოტოებს, "ხელოვნების საერთაშორისო ცენტრის" მიერ ვარშავაში საგამოფენოდ წაღებულ ქართული ხალხური რენკის ნიმუშებსა და სამუზეუმო ას-ლებსა და მხატვარ ლევან ჭოლოშვილის ფერწერულ ტილოებს დაეთმო.

“ჩემი ნამუშევრები ასეთი სახელწოდებით გაეაერთიანე: "სად არის პოლონეთის მეფე." – ეს ფრაზა მე-17-ე საუკუნის ცნობილი იტალიელი მისიონერისა და მოგზაურის – კასტელის ჩანაწერებიდან ამოვიღე.” – მისხნის ვარშავიდან ახლად დაბრუ-

ნებული მხატვარი, რომელსაც "ხელოვნების საერთაშორისო ცენტრში" შეეხვედი.

ვინც ლევან ჭოლოშვილის მხატვრობას ცოტათი მაინც იცნობს, აღმათ არ გაუკვირდება გამოფენის ასეთი დასათაურება. მეფეები და არისტოკრატია ხომ მის ნამუშევრებთან ასოცირდება, მაგრამ პოლონეთთან ჭოლოშვილის ფერწერის კავშირი კიდევ უფრო საინტერესო აღმოჩნდა: “თითქმის ყოველი ჩემი პორტრეტი, რომელიც ძველი ფოტოების მიხედვით არის შესრულებული, პოლონეთთან დაკავშირებული აღმოჩნდა. მიუგვისნებათ, საქართველოში პოლო-

ნური დიასპორა მეცხრამეტე საუკუნიდან არსებობს. პოლონეთი, ისევე როგორც საქართველო, რუსეთის იმპერიის შემადგენელი ნაწილი იყო. და, ისევე როგორც საქართველოს, პოლონურ განმათავისუფლებელ მოძრაობასაც არისტოკრატის წარმომადგენლები ედგნენ სათავეში. როგორც იმპერიის მტრებს, მათ სასჯელის მოსახველად კავკასიაში, ხშირად საქართველოში ასახლებდნენ. ქართველი და პოლონელი არისტოკრატია ერთმანეთს ისე შეერწყა, რომ დღეს თითქმის ყველა ძველ თბილისურ ოჯახს, აუცილებლად ჰყავს პოლონელი წინაპარი. შემორჩენილია მათი ფოტოებ-

იც. ამ ფოტოებიდან ისინი ჩემს ტილოებში გადმოდიან. მაგალითად, ასე მაქვს შექმნილი დილევსკის პორტრეტი. მისი ფოტო ვახუშტი კოტეტიშვილის ოჯახში ენახე. გამოფენაზე აღმოჩნდა, რომ კულტურის სახლის დირექტორიც დილევსკი ყოფილა და ძალიან გაეხარდა ამ ნამუშევრის ნახვა. ერთი პორტრეტი პოლონურ ეროვნულ სამოსში გამოწყობილი აფხაზეთის უკანასკნელი მთავრის – გიორგი შერვაშიძისაა. თავის დროზე მისი ფოტო ნათია ამირეჯიბმა (მისმა შვილიშვილმა) გადმოიტცა და ამისხნა, რომ ერთი პერიოდს გიორგი შერვაშიძეს პოლონეთში მთავარმართებლის პოსტზე ეკავა და ფოტოზე პოლონურ ტანისაც მოსმინდა. რომელი ერთი აღვნიშნო, ქართველი და პოლონელი არისტოკრატისა რომ ბევრი საეროო აქეთ, ამისათვის მართონატო ვაჩნაძე და ძმები ზდანევიჩიკი კმარა.” – ასე ხსნის მხატვარი თავისი ფერწერის პოლონურ კონტექსტს.

მაგრამ ადრე, ჯერ კიდევ საბჭოთა ეპოქაში მისი ტილოები ძველ არისტოკრატისთან და შესაბამისად ცენზურათანაც ასოცირდებოდა: **“იმის გამო, რომ მე ვხატავდი ათვით ოფიცრებსა და მღვდლებს, მთავრ ჩემი შემოქმედება საბჭოთა ცენზურისათვის საეჭვოდ ითვლებოდა.**

ოფიციალურ გამოფენებში მონაწილეობის მიღება, მით უმეტეს, საზღვარგარეთ გამოფენა, აკრძალული მქონდა 1975-იდან 1985 წლამდე. ე. ი. მანამდე ვიდრე "პერესტროიკის" სიომ არ დაბჰერა. ოფიციალურად 10 წლის დაგვიანებით გამოვიფინე და აუცილებლად ჰყავს პოლონელი წინაპარი. შემორჩენილია მათი ფოტოებ-

კატასტროფა.” – მიაბმობს მხატვარი ვინტერესდები, როგორ და რა ვითარებაში მოხდა მისი პირველი გასვლა დასავლეთში.

“ეს 1987 წელს მოხდა. ჯერ ზუსტად არც კი ვიცოდით, რომ ერთ წელიწადში საბჭოთა კავშირი დაიშლება და, მე, ირაკლი ფარჯიანი, ქეთი ბაბელი და გია ბუღაძე დაგვიბარეს კულტურის სამინისტროში და ავგისხნეს, რომ პალერმო თბილისთან დაძმო ბილბეული ქალაქია და სწორედ იქ უნდა მოეწყოს ჩვენი გამოფენა, და რომ ჩვენთან ერთად მოდის მათა პლისეკაია და ვიკალური ინსტრუმენტული ანსამბლი "ივერია" – სიურეალიზმია აბა რა არის” – იცინის მხატვარი.

ჩვენს საუბარში მხატვარი გეგა პაქსაშვილი ერევა: “გე იგივეა, რაც ანეკდოტი დათა თუთაშხიაზე, ოლეგ ზლოხინზე და ბრეჟნეზე.” ლევან ჭოლოშვილი კი აგრძელებს თავის მოგონებებს პირველ მოგზაურებაზე “რკინის ფარდის” თემა: “მთელი იქ ყოფნის მანძილზე მოგვეცეს ხუთი-ხუთი დოლარი და ავაციკძალეს ნახატების გაყიდვა. მე და ირაკლი ფარჯიანმა ერთად დავხატეთ რაღაც და შემდეგ ღვინოში და სივარტეში გადავცავალით”

“დღეს როგორ გეყიდება ნამუშევრები აქ, ჩვენთან?” – ვეკითხები მხატვრას და ვცდილობ, უკვე აღიარებული მხატვრის მაგალითზე ჩვენი არტ-ბაზრის ნიუანსებსა და პრინციპებში გავგერკვე. **“რომელ პრინციპზეა საუბარი, როცა კავკაზში ჩემზე იაფი ღირს.** ასეთ პირობებში გაყიდვის სურვილი არც კი მაქვს. მორჩენია ნამუშევრები გაყავიქო.” – მეუბნება მხატვარი მხარე ლიმილი. კომენტარი თქვენთვის მომინდვია.

ევროპის ჩემპიონატზე სულ სამი მატილა გამოართვეა. ნახევარფინალისტებს შორის არც იტალიის, არც ინგლისის, არც საფრანგეთისა და არც ესპანეთის ნაკრები გუნდები აღარ არიან. ეს გუნდები ევროპის ჩემპიონატს დროზე ადრე გამოეთიშნენ, მათთან ერთად – მადრიდის "რეალის" ვარსკლავებიც. ვერც ფრანგმა ზიდანმა, ვერც ინგლისელმა ბექჰემმა და ვერც ესპანელმა რაულმა ვერ შეძლეს გულშემატიკვართა მოლოდინის გამართლება. ამ გარემოებას ყველა თავისებურად ხსნის. თავისი აზრი აქვს ხოსე ანტონიო კამაროსაც. მადრიდის "რეალის" ახლად დანიშნული მწვრთნელი, რომელიც აქამდე პორტუგალიურ "ბენფიკაში" მოღვაწეობდა, ევროპის ჩემპიონატზე კომენტატორად მუშაობდა. ახლა ის სამშობლოში დაბრუნდა და ევროპის ჩემპიონატზე მიღებულ შთაბეჭდილებებს გვიზიარებს.

- ევროპის ჩემპიონატზე თქვენ ესპანეთის ნაკრების მატჩებს უკეთესდით კომენტარს, პორტუგალიიდან დაბრუნების შემდეგ კი არც ერთ ტელეტრანსლაციას არ აცდეთო. რას ფიქრობთ იმაზე, რომ ტურნირიდან ევროპის ხუთი უძლიერესი ნაკრები გავარდა? მთავარი პრობლემა ფეხბურთელების ფიზიკურ მომზადებაში იყო? მომავალ მსოფლიო ჩემპიონატზე უარეს შედეგებს უნდა ველოდოთ?

- არა, დარწმუნებული ვარ, ასეთი რამ არ განმეორდება. აღარასოდეს. პორტუგალიაში ახლა ძალიან ცხელა, თანაც, ევროპის ქვეყნების ეროვნული ჩემპიონატების უმრავლესობა მეტისმეტად დაძაბული გამოდგა და თავისი როლი ამ გარემოებამაც ითამაშა. ვფიქრობ, მსოფლიო ჩემპიონატისთვის ფეხბურთელების მენტალიტეტი შეიცვლება. იქ ამერიკელები და აფრიკელებიც ჩაელენ და ისინი განსხვავებულ რიტმს შესძენენ ტურნირს. ევროპის ჩემპიონატზე კი ყველა გუნდი ერთი და იმავე რიტმით მოქმედებდა. მიუხედავად ამისა, საბერძნეთმა და პორტუგალიამ სხვა სიჩქარეები შემოგვთავაზეს, ამიტომაც არიან ნახევარფინალში. ევროპის ჩემპიონატზე ის იმარჯვებს, ვინც პრესინგით თამაშობს.

- რა აკლადთ გერმანელებს, ფრანგებს, იტალიელებს, ინგლისელებს და ესპანელებს?

- ვთვლი, რომ მათ ფანტაზია და იმპროვიზაცია აკლდათ, ეს კი მაშინ ხდება, როდესაც ფიზიკური ფორმა არ არის წესრიგში. როდესაც ფორმაში არ ხარ, მაშინ მწვრთნელის დავალებებსაც ვერ ასრულებ, ხოლო როდესაც ფორმაში ხარ, მაშინ მონინაა-

კამაროს პორტუგალიის წარმატების სკერა.

ლმდეგის საჯარიმოში შედიხარ და მას ხიფათს უქმნი.

- ევროპის ჩემპიონატზე თქვენ ოთხი "გალაქტიკოსი" იხილეთ: რაული, ზიდანი, ბექჰემი და ფიგუ. ვერც ერთმა მათგანმა ვერ გაამართლა მოლოდინი. არ გალელვებთ ეს ფაქტი?

- ერთადერთი ფეხბურთელი, რომელსაც "გალაქტიკოსს" უწოდებენ და რომელმაც კარგად ითამაშა, პაველ ნედვედი იყო, ნანილობრიც, ალბათ, ფიგუც. თუმცა, უკანასკნელ მატჩში ფიგუ მატჩის დასრულებამდე 20 წუთით ადრე შეცვალეს, რათა მომავალი მატჩისთვის დაესვენებდათ. არც ანრი ბრწყინავდა. ვარსკვლავებმა ვერ ითამაშეს ისე, როგორც ამას ევლიდით და ეს მხოლოდ "რეალის" ვარსკვლავებს არ ეხება. გაიხსენეთ, როგორ ითამაშეს პოლანდიელებმა შეედების წინააღმდეგ! მხოლოდ ზიდანებში, ბექჰემებში და რაულეში არ არის პრობლემა. ყველა ფეხბურთელი ერთ დონეზე თამაშობდა, ყოველგვარი რიტმის გარეშე.

- დევიდ ბექჰემმა ინგლისურ პრესაში განაცხადა, რომ ევროპის ჩემპიონატს მეტისმეტად ცუდ ფიკურ ფორმაში შეხვდა და ეს იმით ახსნა, რომ მადრიდის "რეალში" ცუდად ამზადებენ ფიზიკური თვალსაზრისით.

- ევროპის ჩემპიონატის მონაწილე ფეხბურთელთაგან მხოლოდ იმ ფეხბურთელებს ვიცნობ, რომელთაც ჩემთან უმუშავიათ - მოკოტა, ფიასასი, სიმპო, ნუნო გომეში, მიგელი და პეტი. მე კარგად ვიცი, თუ რისი ბრალია ამ ფეხბურთელების კარგი თუ ცუდი თამაში. მაგრამ მე არ ვიცი, თუ როგორ ივარჯიშეს გასულ სეზონში "რეალის" ფეხბურთელებმა. ასე რომ, თქვენს კითხვას ვერ ვუპასუხებ. მხოლოდ ის ვიცი, რომ ფეხბურთელი, რომელსაც საკუთარი შესაძლებლობების დემონსტრირება და "რეალის" მსგავს კლუბში მოხვედრა უნდა, კარგ ფიზიკურ ფორმაში უნდა იყოს. მე შეეცადები, რომ ჩემი ფეხბურთელები ფიზიკურად კარგად იყვნენ მომზადებული, რადგან ეს ფეხბურთის მთავარი კომპონენტია.

- და თქვენ შეძლებთ "რეალის" ფეხბურთელების ფიზიკური ფორმის ადგენას?

- დიას. და ეს თავად ფეხბურთელებმაც კარგად იციან. ისინი ყველაზე მეტად არიან დაინტერესებული, რომ თავიანთი საუკეთესო თვისებები წარმოაჩინონ, განსაკუთრებით "რეალის" შემადგენლობაში ჩატარებული წარუმატებელი სეზონისა და ევროპის ჩემპიონატზე განცდილი მარცხის შემდეგ. მათ სურთ, რომ კვლავ გახდნენ ისეთი ფეხბურ-

თელები, რომელთაც ყველა ეთაყვანება.

- დაელაპარაკებით თუ არა ბექჰემს, რათა მას ევროპის ჩემპიონატზე გამოუყენებელი პენალტების შემდეგ "ტვინი გაუწმინდოთ"?

- ფრთხილად იყავით. ბექჰემი ის ფეხბურთელია, რომელიც ძალიან ბევრს მუშაობს მოედანზე, ხოლო ინგლისის ნაკრებში მას დიდი პასუხისმგებლობა აქისრია. "რეალში" კი სხვა ფეხბურთელებიც არიან. მან იცის, რომ საჯარიმო დარტყმების შესრულება მოუწევს, მაგრამ მან ისიც იცის, რომ მის გვერდით ზიდანი, ფიგუ, რონალდო, რობერტო კარლოსი და რაული თამაშობენ და მას არ მოუწევს მთელი პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღება. ეს ფეხბურთელები თანაზრად გაიანაწილებენ ლიდერის ფუნქციებს. მთავარი, რისი გაკეთებაც მათ მოუწევთ, მადრიდის "რეალის" აღორძინებაა. "რეალი" ხომ თითოეულ მათგანზე, ჩემზე და ყველა სხვა ადამიანზე მალე დგას. პირადი საკითხები მე არ მაღელვებს.

- მადრიდის "რეალს", ალბათ, ძალიან წაადგებოდა, თუ 32 წლის ზიდანი საფრანგეთის ნაკრებში თამაშზე უარს იტყუადა...

- ნუ ფიქრობთ ასე. როდესაც ნაკრებში თამაშობ, თვითშეფასების

აღმავლორიდან დასვამდა

ინგლისის ნაკრებისგან ევროპის ჩემპიონატზე ან უდიდეს გამარჯვებას ან უდიდეს სირცხვილს მოელოდნენ. საბოლოოდ არც პირველი მოლოდინი გამოთლდა და არც მეორე. ერიქსონის გუნდი ვკუფიდან კი გავიდა, მაგრამ მეოთხედფინალში პენალტების სერით დაეშვიდობა ტურნირს.

წლევანდელი ევროპის ჩემპიონატი უაღრესად არაპროგნოზირებადი აღმოჩნდა. ისეთმა სპეციალისტმაც კი, როგორიც სვენ-გორან ერიქსონია, ვერ მოახერხა ევარაუდა, თუ როგორ განვითარდებოდა მოვლენები. ამ ჩემპიონატზე სპეციალისტებისთვის, ისევე როგორც გულშემატიკერებისთვის, ძალიან ბევრი სენსაცია მოხდა. ერიქსონმაც კი ფიასკო განიცადა. არადა, მისი დასკვნები ჰაერზე მოტანილ ღიფრებს კი არა, გარკვეულ გათვლებს ემყარებოდა.

შედი სპეციალისტის თქმით, ჩემპიონატის უმთავრესი ფავორიტი გერმანიის ნაკრები უნდა ყოფილიყო. "ფრანგებს, რა თქმა უნდა, შესანიშნავი გუნდი ჰყავთ, მაგრამ, ჩემი აზრით, ფავორიტი გერმანიაა. სხვებისგან განსხვავებით, გერმანიის ნაკრები ყოველთვის იფთხურ განწყობით იბრძვის, მაშინაც კი, როცა ცუდ ფეხბურთს თამაშობს, - თავის აზრებს აფრქვევდა ინგლისის ნაკრების მწვრთნელი, - ბუნებრივია, არ უნდა ჩამოვწყოთ ჩემპიონატის მასპინძელი პორტუგალია და ისეთი გუნდები, რომლებიც იტალია, ჩეხეთი და ესპანეთი არიან. მათ სანაქებო კოლექტივი ჰყავთ".

შედგად, ერიქსონის ფავორიტმა ვკუფური ეტაპი ვერ დაძლია. მეორე "ფანტასტიკური" გუნდი მეოთხედფინალიდან გამორიდა. ინგლისის ნაკრების თამაზე კი ერიქსონი თავშეკავებით საუბრობდა: "ჩვენ კარგი გუნდი ვხვდებით. თუმცა, ბევრი რამ იქნება იმაზე დამოკიდებული, თუ როგორ ითამაშებენ ფეხბურთელები ეროვნული ჩემპიონატის უკანასკნელ ტურის მატჩებს. მთავარია, ტრავმა არავინ მიიღოს და ყველა ფეხბურ-

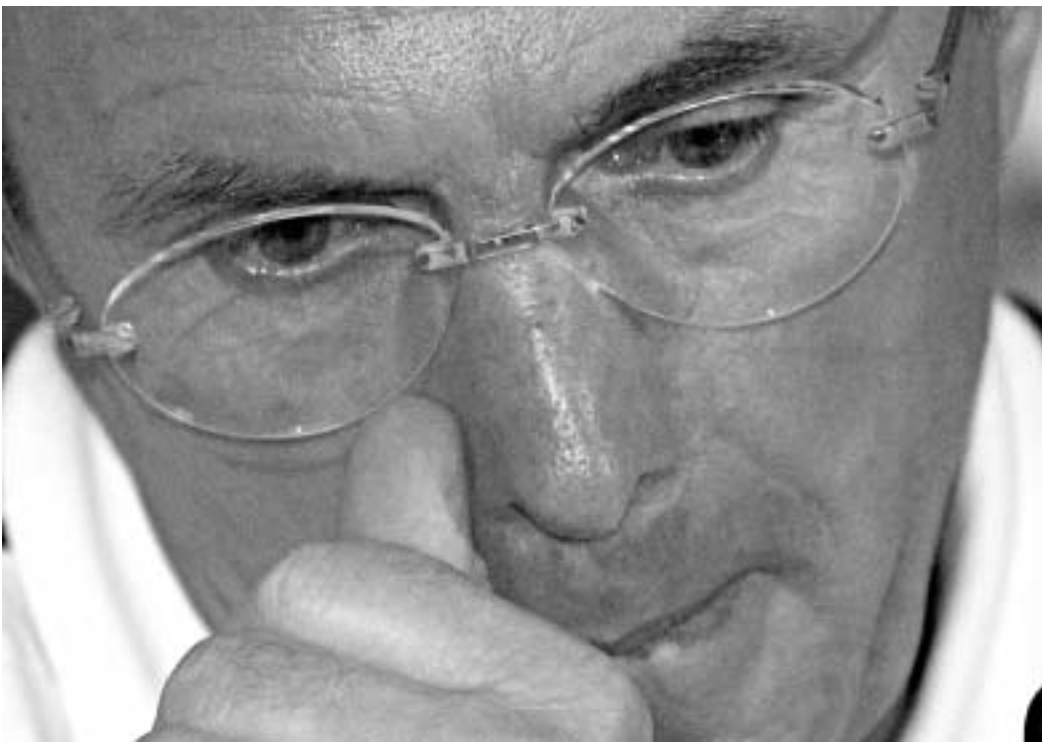
თელი საუკეთესო ფორმაში იყოს".

შემდგომში ერიქსონი შეეცადა, ზურგი გაემკარებინა. ერთ-ერთ პრესკონფერენციაზე მან გაიხსენა, თუ როგორ ჩავარდა საფრანგეთის ნაკრები მსოფლიო ჩემპიონატზე კორეა-იაპონიაში. სპეციალისტმა აღნიშნა, რომ მაშინ ყველა ფეხბურთელი უალრესად გადაღლილი იყო. შედმა დაიწუნუნა, რომ მის ფეხბურთელებსაც იგივე პრობლემა აქვთ.

თუმცა, რაც უფრო ახლოვდებოდა ევროპის ჩემპიონატი, ერიქსონის განწყობილება სულ უფრო უმჯობესდებოდა. მას ყველაზე ადრე შემადგენლობის დასახელებაც კი სურდა, მაგრამ გადაწყვიტა, სხვებისთვისაც შანსი მიეცა. შეიცვალა მისი განცხადებების ტონიც: "ინგლისს შანსი აქვს, ტურნირი მოიგოს. ეს ყველამ კარგად იცის. თუ ამას არ შევძლებთ, გულშემატიკერების წინაშე თავის მართლებასაც არ დავინყებ".

ოპტიმისტურად განეწყვენენ ერიქსონის თანამემწეებიც. გუნდის მეორე მწვრთნელმა სტივ მაკლარენმა განაცხადა, რომ ეროვნულ გუნდს ახლა უფრო აქვს ჩემპიონატის მოგების შანსი, ვიდრე ორი წლის წინათ მსოფლიო ჩემპიონატზე. "ჩვენი გუნდი ბევრად უფრო ძლიერია იმ ნაკრებზე, რომელიც იაპონიაში გაემგზავრა, - განაცხადა მაკლარენმა, - ვერ ერთი, პორტუგალიაში გაემგზავრება ხუთი ისეთი ფეხბურთელი, რომელსაც მსოფლიო პირელობაზე არ უთამაშია. ესენი არიან: გარი ნევილი, სტივ ჯერარდი, ჯონ ტერი, ფრენკ ლამპარდი და უეინ რუნი. მეორე ის, რომ თითქმის ყველა ფეხბურთელი ჯანზეა. მესამე კი ის, რომ ფეხბურთელები შესანიშნავ ფორმაში არიან. აი, რატომ მგონია, რომ ინგლისის ნაკრებს ევროპის ჩემპიონატის მოგების კარგი შანსი აქვს".

საინტერესო იყო ინგლისელი სპეციალისტებისა და პრესის ვერსიებიც. მრავალი წლის შემდეგ პირველად მოხდა, რომ პრესა გარკვეულ რამაში არიან. აი, რატომ მგონია, რომ ინგლისის ნაკრებს ევროპის ჩემპიონატის მოგების კარგი შანსი აქვს".

ერიქსონი ოპტიმისტურად იყო განწყობილი. მაგრამ...

აღარ შეიმჩნევდა სათაურები: "ნაკრები დასალავებაზე მიემგზავრება" ან "ჩვენ აუცილებლად გვირგვინით დავიბრუნდებით". არავინ იცოდა, თუ რისი მაქნისი იყო ეს გუნდი.

ყველა ერთხმად აღიარებდა, რომ ერიქსონი უაღრესად ჭკვიანი მწვრთნელია და მისი მოსვლის შემდეგ ინგლისის ნაკრები უფრო პროგრესს განიცდის. ვთქვათ, ტაქტიკური თვალსაზრისით. როგორც ინგლისელი კოლუმბისი ნერდნე, გუნდს "შეტი ტვინი" აღმოაჩნდა. თუმცა, ამავე დროს შედმა სპეციალისტმა ბოლომდე ვერ მოახერხა ფეხბურთელთა მენტალიტეტის შეცვლა. მათ ყოველთვის არ შეუძლით, მიმდროშ ისე ემოქმედათ, როგორც ამის შეედი მწვრთნელი ავალებდა და არა იმიტომ, რომ ინგლისელი ფეხბურთელები უტყურობი არიან. უბრალოდ, მათ სიხსლში აქვთ გამჯდარი ნაკლებად ტე-

ქნიკური, მაგრამ ათლეტური ფეხბურთის თამაში. მათ ფეხბურთის თამაშს ასე ასწავლიდნენ და მწვრთნელს არ შეეძლო, ვინც ღრმად მოეგონებოდა, თუ როგორ უნდა იყოს.

ოთხიდან ორ მატჩში ინგლისელ ფეხბურთელებს მობილიზება არ ჰყოფნიდათ და ბოლო წუთებში ემოციებს ვერ აკონტროლებდნენ. ჯერ ორი წუთის შუალედში დამარცხდნენ ფრანგებთან მატჩში, შემდეგ კი პორტუგალიასთან ვერ შეინარჩუნეს სასურველი ანგარიში და ბოლო წუთებზე გაუშვეს საპასუხო გოლი. ამ ანგარიშმა ყველა დააკმაყოფილა. ყველამ გაიხსენა, რომ წარუმატებლობა ამ შემთხვევაში მხოლოდ შემთხვევითობა იყო. ვინ გაბედვს მწვრთნელისთვის ქვის სროლას, როცა გუნდმა ერთ-ერთი საუკეთესო მატჩი პენალტების სერიაში დათმო? და შემდეგ ჩემპიონატზე, თუ გაუთვალისწინე-

ბელი არაფერი მოხდა, ინგლისის ნაკრები აუცილებლად მედლების მაძიებელთა შორის იქნება.

პორტუგალიის ტურნირზე ახალი ვარსკვლავი - უეინ რუნი აკაშკაშდა. "ვეერტონის" ფორვარდმა, რომელიც ტიპური ინგლისური სტილის ფეხბურთელად მიიჩნეოდა, თავი გამოიჩინა, როგორც უაღრესად ჭკვიანმა ფორვარდმა. გარდა იმისა, რომ გოლები გაჰქონდა, უეინ რუნი ამავე დროს უზარმაზარ შაე სამუშაოსაც ასრულებდა. მან ყველა მეტოქის დაცვა ააწიოკა და სამწუხაროა, რომ ტრავმის გამო რუნის მეოთხედფინალში გააძლიერებდა, ბექჰემმა საერთოდ გაანბილა თავისი უმარავი თავყანისმცემელი.

- დიას. მე არ შემიძლია, მთელი სეზონის განმავლობაში ერთი და იგივე ფეხბურთელებით ვითამაშო. მნიშვნელოვანი მოთამაშეები დოზირებულად უნდა გამოვიყენოთ, რათა სეზონის ბოლოს ისინი კარგ ფორმაში იყვნენ.

- არ მითხრათ, რომ ევროპის ჩემპიონატის ნახევარფინალში საბერძნეთის ნაკრების თამაში არ გამიწნებთ. ხომ არ გეჩვენებათ, რომ ფეხბურთე დაცვით სტილს უბრუნდება? საბერძნეთი, "პორტო", "ვალენსია"...

- ტაქტიკას ის ფეხბურთელები განსაზღვრავენ, რომლებიც გუნდში გყავს, მაგრამ "რეალი" ვერასოდეს ითამაშებს ასეთ ფეხბურთს. მიუხედავად ამისა, ჩვენ არ ვამბობთ უარს დაცვითი სტილის ფეხბურთელების შეძენაზე, რადგან ეს მოთამაშეები უფრო დაბალანსებენ გუნდს. რა აზრი აქვს კიდევ ერთი ცენტრალური თავდასხმელის ყიდვას, როდესაც გუნდში რონალდო გყავს? ჩვენ შევიძინეთ სამეული და, შესაძლოა, კიდევ ერთი ცენტრალური მცველი დავიმბატოთ. საფეხბურთო გუნდი ოთხი ხაზისგან შედგება. ზიდანის, ფიგუს, რონალდოსა და ბექჰემის შეძენის შემდეგ სხვა ამპლუის ფეხბურთელების ყიდვის დრო დადგა. ჩვენ ძალიან ბევრი გოლი გავგიტანეს და ეს პრობლემა უნდა მოგვარდეს. პრეზიდენტმა ეს კარგად გაიგო. მეტოქე კიდევ უფრო დაგაფასებს, თუ რაული, ზიდანი ან ფიგუ კიდევ უფრო აქტიურად ითამაშებენ შეტევაში, ეს კი მაშინ იქნება შესაძლებელი, როდესაც საკუთარი კარი კარგად გვექნება დაცული.

- თქვენ მკაცრ მწვრთნელად ხართ ცნობილი, თუმცა, თქვნი ყოფილი ფეხბურთელები ყოველთვის გიცავენ?

- მე პირდაპირი ადამიანი ვარ და ყველფერს პირდაპირ ვამბობ. ვისაც არ უნდა ვარჯიშო, შეუძლია, არ ივარჯიშოს. თუ შენ ფეხბურთელი ხარ და გადაწყვიტე ივარჯიშო, მაშინ მწვრთნელის დავალებები ბოლომდე უნდა შეასრულო. თუ ფეხბურთელი ტრავმირებულია, მაშინ არ უნდა გარისკოს და უნდა გამოჯანმრთელდეს, მაგრამ ვერ შევეცდები იმას, რომ სავარჯიშოდ მოსული ფეხბურთელი ბოლომდე არ დაიხარჯოს. თუ ვარჯიშობ, უნდა ივარჯიშო. მე არასოდეს მომიტყუებია ფეხბურთელები. შესაძლოა, სწორედ ეს არის ჩემი საიდუმლო.

- ევროპის ჩემპიონატზე რომელ გუნდს მიიჩნევთ ფავორიტად?

- პორტუგალიას. მათ უკვე ბევრი სიძნელე გადალახეს და გამარჯვებულის ფსიქოლოგია აქვთ. ვფიქრობ, ამ ტურნირზე ისინი უდიდეს მწვერვალს მიაღწევენ.

აროგართი

მაოოოოიდაან მაოოოხადუი

სანდრო ნაპერინანი

ევროპის საფეხბურთო ჩემპიონატის ფონზე “უიმბლდონი” არ იქცევს დიდ ყურადღებას, მაგრამ ეს მათთვის, ვისაც ჩოგბურთი არ უყვარს, თორემ ჩოგბურთის ფანებისთვის ეს პერიოდი ნამდვილი განცხრომაა. როგორც ვთქვი, “უიმბლდონი” მივიწყებულია და ამიტომაც, სწორად ახლა, როდესაც უკვე მეოთხედფინალური მატჩები უნდა შედგეს, მეც ვეცდები, ისეთი წერილი დავწერო, რომ მისი წაკითხვის შემდეგ იფიქროთ, “უიმბლდონზე” ვიყავიო. ეს, რა თქმა უნდა, ხუმრობით. ასე წერა რომ შემეძლოს, რალა მიჭირს, ჰონორარზე კი არ ვიქნებოდი.

მეოთხე ტურის მატჩებში რამდენიმე ისეთი შეხვედრა იყო, ფინალსაც კი დაამწვენებდა. ერთ-ერთი ასეთი ავსტრალიელი ლეიტონ ჰოუტისა და ესპანელ კარლოს მოიას შორის ჩატარებული მატჩი იყო. არც ერთი არ განიცდის კლასისა და ფიზიკური მომზადების დეფიციტს, მაგრამ, როგორც ცნობილია, ესპანელებს უჭირთ ბალახისსაფარიან კორტზე თამაში, ავსტრალიელმა კი ორი წლის წინ “უიმბლდონის” ტურნირი მოიგო. ერთადერთი, რისი იმედიც ესპანელს შეიძლება ჰქონოდა, ის არის, რომ ბოლო დროს ჰუიტიც ვერ აჩვენებდა იმ თამაშს, როგორსაც მისგან შეჩვეულები ვართ. ავსტრალიელმა ოთხ სეტში დაამარცხა ესპანელი. მოიამ მხოლოდ ერთი, მესამე სეტის მოგება შეძლო. საბოლოო ანგარიში ავსტრალიელის სასარგებლოდ 6:4, 6:2, 4:6, 7:6 დაფიქსირდა. შევიცარიელი როჟერ ფედერერი მეოთხე წრეში ტურნირის ყველაზე მაღალ ჩოგბურთელს, ხორვატ იყო კარლოვიჩს დაუპირისპირდა. პირველი სეტი შევიცარიელმა უპრობლემოდ მოიგო, მაგრამ შემდეგ ორ სეტში მას ტაიბრეიკების ჩატარება მოუხდა, თუმცა, მეორე და მესამე სეტიც თავის სასარგებლოდ დაამთავრა, რის შედეგადაც მეოთხედფინალში გავიდა, სადაც ლეიტონ ჰუიტს შეხვდება. დამეთანხმებით, რომ ეს მეოთხედფინალური მატჩი დაძაბული და საინტერესო იქნება.

დიდი ინტერესი გამოიწვია ტურნირს შემორჩენილი ერთადერთი ბრიტანელის ტიმ ჰენმანისა და შარშანდელი “უიმბლდონის” ფინალისტის, ავსტრალიელი მარკ ფილიპუსის დაპირისპირებამ. სპეციალისტები თავს იკავებდნენ ფავორიტის დასახელებისგან, თუმცა, ძირითადად მაინც ჰენმანის გამარჯვებას ვარაუდობდნენ. ამას ასე ხსნიდნენ: ავსტრალიელი არ არის იმ დონის ჩოგბურთელი, რომელსაც ოპტიმალური ფორმის შენარჩუნება წელიწადზე დიდხანს შეუძლია, ჰენმანი კი საკრძოლედ შესაძმწნევ პროგრესს განიცდის, თანაც, მას ძალიან ბევრი ქომაგი ეყოლება. საბოლოოდ სპეცი-

ჰუიტი და ფედერერი ნახევარფინალში შეხვედრიან ერთმანეთს.

ალისტები მართლები აღმოჩნდნენ – ბრიტანელმა ოთხ სეტში 6:2, 7:5, 6:7, 7:6 დაამარცხა ფილიპუსი. ამერიკელი ენდი როდიკის მეტოქე გერმანელი გიგანტი ალექსანდერ პოპი იყო, თუმცა, როდიკის კლასსა და ეისებს გერმანელმა ვერაფერი დაუპირისპირა და მატჩი სამ სეტში დათმო, ანგარიშით 5:7, 4:6, 4:6. მეოთხედფინალში ამერიკელის მეტოქე პოლანდიელი სიენც შალკენი იქნება. პოლანდიელმა მეოთხე წრეში ამერიკელი ვინსენტ სპეიდი დაამარცხა. დამაივნდა მეთქვა, რომ ტიმ ჰენმანის მეტოქე მეოთხედფინალში ხორვატი მარიო ანჩიჩი იქნება.

კიდევ ერთ მეოთხედფინალურ წყვილს ფრანგი სებასტიან გროსჟანი და გერმანელი ფლორიან მაიერი წარმოადგენენ. გერმანელმა მეოთხე წრეში შეედი იოაჰიმ იოჰანსონი დაამარცხა. სებასტიან გროჟანს, შეიძლება ითქვას, შედა-

რებით ძლიერი მეტოქე ჰყავდა ამერიკელი რობი ჯინერის სახით, მაგრამ ფრანგმა სამ სეტში შეძლო მისი დამარცხება. რობი ჯინერის ისედაც არაეინ თვლიდა ამ შეხვედრის ფავორიტად.

ასე რომ, ჩოგბურთის გულშემოტიხედფინალები და კიდევ უფრო საინტერესო ნახევარფინალები გველის. შეეშვით ამ ფეხბურთს, ვერ ხედავთ, რა ხდება?! ალბათ, რამდენიმე წელიწადში გვინება-ბისეხეხე უნდა დაგვხვდეთ... საუფეხბურთის ახალ მეფეს გაჩენის, ხოლო ამერიკული სამოა მსოფლიო ჩემპიონი გახდება, ევროპაში კი სან-მარინოს უძღვევლი ნაკრები ეყოლება. დაანებეთ ფეხბურთის ყურებას თავი, მითქვამს თქვენთვის, უყურეთ ჩოგბურთს... და კალათბურთსაც უყურეთ...

დაბოლოს, ქალებმა რა დამაწვევს? არც არაფერი! მდებრობითი სქესი ხომ მთელი მსოფლიოს მას-

შტაბით მშვენიერებისა და სიყვარულის სიმბოლოა. ჰოდა, ამიტომაც გეტყვით, რომ მსოფლიომ, მანდილოსნების სახით, არაჩვეულებრივ ჩოგბურთელები შეიძინა. “უიმბლდონზე” კაცების გარდა ქალებიც თამაშობენ, მაგრამ მათი შეხვედრების დეტალურად აღწერას არ ვაპირებ. ფრანგმა ამელი მორეცმომ იტალიელ ფარიანა ელ-იასს ორ სეტში სძლია. სერენა უილიამსმა გოლოვინა დაამარცხა ორ სეტში. ჯენიფერ კაპრიატიმ ნადეჟდა პეტროვას სძლია ორ სეტში. კიდევ ერთმა ამერიკელმა ლინდსეი დევენპორტმა ხორვატი სპრემი დაამარცხა ორ სეტში 6:2, 6:2. და კიდევ ერთი შეხვედრა, როგამ პირველი სეტის წაგების შემდეგ დარჩენილი სეტის წაგების შემდეგ დარჩენილი ორივე სეტი თავის სასარგებლოდ დასრულა.

კარაბი

"ბვარდია"

ბვარდიის ფასვებით

რატომღაც ისე იყო, რომ საბჭოეთის დროს აღმოსავლური ორთაბრძოლის მიმდევრებს იატაკქვეშეთში ყოფნა უწევდათ. ვერ გეტყვით, რა მავნებლობა დანახებს დიდმა ბელადებმა კარატეში, მაგრამ ფაქტია, ასე იყო. დღეს კი... დღეს უამრავი ასეთი სკოლაა საკუთარი ტრადიციებით, სადაც ნებისმიერ მსურველს შეუძლია განევიანება და დაოსტატება.

პაატა მასხულიამ და ბადრი მაღალთაძემ სწორედ ეს გზა გამოიარეს. დღეს საკუთარი კლუბი აქვთ და რამდენიმე ათეულ აღსაზრდელს აოსტატებენ შოტოკანში, ზოგადად, კარატეში. მანამდე კი უამრავი რამ გამოსცადეს საკუთარ თავზე. განვლეს გზა იატაკქვეშეთიდან გვარდიამდე და შემდგომ – აფხაზეთის ოამდე.

“ნავარჯიშები რომ არ ვყოფილიყავი, დღეს, ალბათ, ცოცხალი არ ვიქნებოდი. - იხსენებს პაატა მასხულია. - სპორტის ამ სახეობამ დიდი როლი ითამაშა ჩემს ცხოვრებაში. დამეხმარა თავდაცვის უნარის გამომუშავებაში. თუმცა, ბევრს არ გაუმართლა და აფხაზეთში დაიღუპა”.

აფხაზეთის ომის შემდეგ მასხულიამ და მაღალთაძემ ისევ გააგრძელეს საცვარელი საქმიანობა და 1995 წლის დასაწყისში კლუბი “გვარდია” დაარსეს. მათი ზოგიერთი აღზრდილი კი დღეს თავადაი ისტრუქტორი. თვითონ კი ოთარ რამიშვილის შეგირდები არიან. რამიშვილის დამსახურებაა ისიც, რომ მასხულია დღეს ხუთი, ხოლო მაღალ-

ზოიბა აბაიძის ფოტო

თაძე ორი დანის მფლობელია.

რაც შეეხება წმინდა სპორტულ შედეგებს, ამ მხრივ მასხულიას შეგირდები, მართლაც, გამოირჩევიან. გარდა იმისა, რომ პაატა მასხულია შოტოკანს აზიარებს შეგირდებს, არანაკლებ კარგი შედეგები აქვთ მის მოწაფეებს კიკბოქსინგში. თენგიზ და ჯემალ სეგოიანები მსოფლიო ჩემპიონები არიან. თუმცა, საერთო ეკონომიკურმა გაჭირვებამ ძმები ოკეანის გაღმა - ამერიკაში წაიყვანა. რაც შეეხება შოტოკანს, აქ მა-

სხულის შეგირდები - ჯუმბერ ყანდარელი, შოთა გოგაძე, არტურ ამბარცუმიანი და აჩიკო კობაიძე შავი ზღვის ქვეყნების ჩემპიონები არიან. საქართველოსა და რიგი საერთაშორისო შეჯიბრებების ჩემპიონები და პრიზიორები არიან გიორგი ფარქოსაძე, ზურაბ ლალიზე, ირაკლი ჯინჯოლავა, თენგიზ ამირეჯიბი... ეს, რაც შეეხებათ დიდებს. ასეთივე ტიტულებით პატარებიც გამოირჩევიან. საქართველოს პირველობებში პრიზიო-

რობასთან ერთად გუგა კირილაძე და ტელმან მამედოვი შავი ზღვის ჩემპიონები არიან.

ერთი სიტყვით, “გვარდიაში” ახალგაზრდობა იწრთობა. ბევრი მათგანი ოფიცერთა შეილებია, ბევრიც სხვები. მთავარი კი ისაა, რომ იქ მისვლა და ვარჯიში ნებისმიერ მსურველს შეუძლია. დარწმუნებულნი ბრძანდებოდით, ბევრ კარგ უნარს გამოიმუშავებთ. ისეთს მაინც, რომელიც თავდაცვისას დაგეხმარებათ.

ძიადო

აფრინდა, აფრინდა, ძიადოს ნაჰრაზი აფრინდა!

მერიის სპორტის სამსახურმა ახალგაზრდები საევროპოდ წააქეზა

ახალგაზრდები საევროპო სამზადისში არიან.

ლევან ხორაშვილის ფოტო

ბიბა ბარასაშვილი

დწვრილებით ვერ მოგაცივებთ, მაგრამ ის კი მასსოვს, რამდენიმე წლის წინათ როგორ გაკვირვებულმა დავტოვე ძიუდოსიტა ახალგაზრდული ნაკრების მთავარი მწვრთნელი ჯემალ ნათელაშვილი. გამაკვირვა ნაამბობმა, რომელიც ევროპის ჩემპიონატზე ნაკრების მგზავრობას უკავშირდებოდა. არადა, ნამდვილია. საქართველოს ძიუდოსიტა ნაკრებმა კონტინენტის პირველობაზე შუაგულ ევროპაში ერთ-ერთი ძიუდოსიტს მშობლის მანქანით იმოგზაურა. ზუსტად კი იმიტომ არ მასსოვს, რომ მაშინ ჟურნალისტად არ ვმუშაობდი და ამგვარი დეტალები ნაკლებად მაინტერესებდა. უბრალოდ, ისტორია დამამახსოვრდა. მერე და მერე, როდესაც ჟურნალისტკამ დამაინტერესა, ბევრად მეტი საარაკო ამბები შევიტყვე და მაშინდელი ნაამბობიც და შემდგომი ისტორიებიც ჩვეულებრივ აზზად აღვიქვი. ესენიც, სპორტსმენებიც, ხან ნათხოვარი მანქანით მიდიოდნენ იქით, ევროპისკენ, ხან მატარებლით, ხან ავტობუსით. ერთი ტივით არ უმგზავრიათ. მათთვის თვითმფრინავს, როგორც ასეთს, გადაადგილების ფუნქცია დაკარგულიყო. ახლა რატომ მოვყევი ამხელა ისტორია? ახალი ამბავი ისევ ახალგაზრდულ – ძიუდოსიტა ნაკრებს უკავშირდება. არა! ახლა საქმე სხვაგვარადაა. უკეთესობისკენ. თბილისის მერიის სპორტის სამსახურის დახმარებით ძიუდოსიტებისთვის თვითმფრინავს ფრთები აქვს გაშლილი. როტერდამს კი საევროპოდ დაუგია ტატამი. ერთი სიტყვით, 3-4 ივლისის პოლანდის საპორტო ქალაქ ევროპის ახალგაზრდულ ჩემპიონატს უმასპინძლებს. 48 ქვეყანის ძიუდოსიტების მსგავსად, კიმონში ქართველებიც გამოეწყობიან და შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ უმედლოდ არ და-

TV-სპორტი

ოთხშაბათი. 30 ივნისი

HTB+ΦУТБОЛ

06:00 NBA TV. NBA-ს ლეგენდები: უილტონ ჩემბერლენი
06:30 NBA TV. WNBA-ს ჩემპიონატი. "LOS ANGELES SPARKS" - "NEW YORK LIBERTY". პირდაპირი ტრანსლაცია
08:30 NBA TV. NBA-ს ლეგენდები: აიზია ტომბილი
12:00 თავისუფალი დარტცმა
12:15 განვლილი სეზონის გახსენება. იტალიის ჩემპიონატი. "რომა" - "ინტერი"
14:00 ჩემპიონთა ლიგის არქივი. სეზონი 2000/2001. "მანჩესტერ იუნაიტდი" – "პანათინაიკოსი"

15:45 თავისუფალი დარტცმა
16:00 ლებრტადორესის თასი. მატჩების მიმოილეა
16:30 განვლილი სეზონის გახსენება. ინგლისის ჩემპიონატი. "ჩელსი" - "პოლტონი"
18:15 განვლილი სეზონის გახსენება. ესპანეთის ჩემპიონატი. "ესპანოლი" - "პარესელონა"
20:00 თავისუფალი დარტცმა
20:15 საფეხლო ტელერეგრამა
20:20 "დარტცმა გოლისთვის
20:35 ჩემპიონთა ლიგის არქივი. სეზონი 2000/2001. "პარტაკი" - "არსენალი"
22:20 განვლილი სეზონის გახსენება. პოლანდიის ჩემპიონატი. "აიაქსი" - შპე
00:05 "FUTBOL MUNDIAL"
00:35 "დარტცმა გოლისთვის
00:50 00:50-დან 03:00-მდე შესვენება
03:00 NBA TV. დლორი
03:30 NBA TV – NBA-ს მიმოიხილა
04:00 NBA TV. NBA-ს დიდი თამაშები. ნელი 1981. ყველა ვარსკვლავთა მატჩი

HTB+СНОРТ

10:00, 12:50, 15:40 პრესცენტრი
10:20, 12:50 "ოლიმპის შეილები"
10:25, 13:05 "ფორმულის ჰამონია"
10:45 ჩოგბურთი. უიმბლდონის ტურნირი. ქალები. მეოთხედფინალები
13:25 ჭადრაკი. მსოფლიო ჩემპიონატი ლიბიაში
13:55 "ზოლიადის მუუფენი"
14:25 ბრძოლა წესების გარეშე - "Ultimate Fighting Championship"
15:55 ჩოგბურთი. უიმბლდონის ტურნირი. ვაჟები. მეოთხედფინალები. პირდაპირი ტრანსლაცია
21:55 საფეხლო ტელერეგრამა
22:00 "აიუნის გზაზე"

23:00 "ტროფეი-რეიდი. "ლაღოვა-2004"
23:45 ყველაზე ძლიერი ადამიანი. ფინალი აშშ-ში. პირველი წაწილი
00:15 ახალი ამბები
00:30 "დღი თავეგადსავალი ბორნეოზე". ნაწილი მეორე
01:25 01:25-დან 04:40-მდე შესვენება
04:40 ფეხბურთი. ბრაზილიის თასი. ფინალი. "ფლამენგო" - "სანტო ანდრე". საპასუხო მატჩი. პირდაპირი ტრანსლაცია

EUROSPORT

09:00 ფეხბურთი. ევრო 2004-ის გუნდები
09:30 ფეხბურთი. ევრო 2004. ევროპის ჩემპიონატი პორტუგალიაში
10:30 ფეხბურთი. ევრო 2004-ის გუნდები
11:00 თავგადსავალი. რეიდი მაროკოში
11:30 ოლიმპური თამაშები. მიზანი - ათენი
12:00 მულტისპორტი. კვირის სტუმარი
12:15 მულტისპორტი
12:30 მილეოსნობა. გრან-პრი ხორვატიაში
14:30 ფეხბურთი. ევრო 2004. ევროპის ჩემპიონატი პორტუგალიაში
15:00 ფეხბურთი. ევროპის ჩემპიონატების კლასიკა
16:00 კრივი. მსოფლიო ჩემპიონატი ოუნიორთა შორის აშშ-ში
17:30 ფეხბურთი. ევროპის ჩემპიონატების ლეგენდები
18:30 ფეხბურთი. ევრო 2004-ის გუნდები
19:00 მილეოსნობა. გრან-პრი ხორვატიაში
20:15 რალი. მსოფლიო ჩემპიონატი თურქეთში
21:30 ფეხბურთის სიახლენი
21:45 ცხენოსნობა. ნაცვის თასი სამსუნგი ფინეთში
22:45 გოლიფი. ევროპული ტური საფრანგეთში
23:15 გოლიფი. PGA ტური აშშ-ში
00:15 აფროსნობა
00:45 ოლიმპიური თამაშები. ოლიმპიადების კულტურული პროგრამა
01:00 მულტისპორტი ოთხმხაბათობით
01:15 ფეხბურთი. ევრო 2004. ევროპის ჩემპიონატი პორტუგალიაში
01:45 ფეხბურთი. უეფას ისტორიები
02:15 ახალი ამბები
02:30 ფეხბურთი. ევრო 2004. ევროპის ჩემპიონატი პორტუგალიაში
03:00 "ოლიმპიური თამაშები". ტელეჟურნალი.

**საქართველოს ბანკის
თბილისის ჯაზფესტივალი**

**VIII TBILISI
INTERNATIONAL
JAZZ
FESTIVAL**

John McLaughlin

Bobby McFerrin

Chris Botti

Michael Franks

26 ივნისი 2004 - დიდი საკონსერტო დარბაზი
20:00 ჯონ მაქლაგლინის „შაქტი“ (ინგლისი/ინდოეთი)

27 ივნისი 2003 - ქუს ტბა
17:00 თბილისის მუნიციპალიტეტის საკონცერტო ორკესტრი და მეგობრები (საქართველო/რუსეთი)

29 ივნისი 2004 - დიდი საკონსერტო დარბაზი
20:00 ქრის ბოტი და მისი ჯგუფი (აშშ)
22:00 ბობი მაქფერინი (აშშ)

30 ივნისი 2004 - დიდი საკონსერტო დარბაზი
20:00 მაიკლ ფრენქსი და მისი ჯგუფი (აშშ)

1 ივლისი 2004 - აჭარა შიუზიჩ პოლი
20:00 მაიკლ ფრენქსი და მისი ჯგუფი (აშშ)

ტელ.: + 995 32 954001

www.easternpromotion.com

